

ויקרא כב אמר שער

①

יִטְמֵא־לוֹ אוֹ בְּאָדָם אֲשֶׁר יִטְמֵא־לוֹ
 לְכָל טְמֵאתוֹ: וְנֶפֶשׁ אֲשֶׁר תִּנְעִיבוּ
 וְיִטְמֵאָה עַד־הָעֶרֶב וְלֹא יֵאָכֵל מִן
 הַקֶּדְשִׁים כִּי אִסְרֹתֶיךָ בְּשָׂרוֹ בַּיָּמִים:
 וְיָבֵא הַשֶּׁמֶשׁ וְטָהַר וְאַחֵר יֵאָכֵל

או באנשא די יסתאב דה קרב
 סאבתיהו: ואנש די יקרב בה ויהי
 מסאב עד רמשא ולא יכול מן
 קודשא אהן אחי בשרה
 במיא: ובמעל שמשא ודכי
 וכתר בן יכול מן קודשא ארי

לקט בדור

רשי"י

לפרש אשר יטמא לו באזון מ' שרלים שיש בהם טומאה,
 שפשיטא היא שאם אין בו טומאה שאינו מטמא ואינו חייב,
 אבל אם נפרש אותו על השיעור נכון הוא דלא תימא שאינו
 חייב רק אם נטמא בשרץ מת שלם (רא"ם), או איפכא
 שהוא אמילא שחייב אפילו בחצי שיעור (ג"א): טז) וכמו
 לעיל בשרץ, והגם שנת"כ דרשו בו לרבות בועל נדה ונבלת
 מן המת, אבל רבינו על פי פשוטו מפרשו על אופן דלעיל חד לשיעור שרץ וחד לשיעור מת (רא"ם), ורש"י חד מנייהו נקט
 שהוא כותב בשר שנטמא בזה, וכן הוא רביעית דם המתמא בזה, וכן עמ"ס כשעורה במגע, ופשוט, ויש גורסין כן בלשון
 רש"י, וזה הוא הטעם שהכתוב אומר. הטעם במת, הגם שכל שרץ הוא מטמא מת, כדי לומר עליו אשר יטמא לו לרבות
 השיעורין, שאין לעשות כן בטמא מת (סה"ז): יז) שכל אלו טומאותיו של אדם הן (רא"ם): יח) מפרש הלשון יחיד על
 פי פשוטו, שאחר שפרט כל הטומאות אחר עוד הפעם שגיעת כל אחד מטמאו, ורצונו לשמור שאל תאמר נפש אשר הגיע
 בו באותו שנגע בשרץ או באותו שנגע בטמא מת שהטעם זה הוא רק ודל הטומאה ואינו מטמא את הטעם בו, לזה אמר
 באחד מן הטמאים הללו פי' הכתוב חזר בדרך כלל מה שכבר אמר, ועוד רצונו לשמור שלא תאמר שלא שייך רק על האחרון
 דהיינו שנגע במת שהוא טמא שבעה לא עד הערב, אלא שייך אכולהו, ולא חשש הכתוב לטעות שיש בהם טמא מת שטומאתו
 ז' ימים, כי מפורש במקום אחר בפ' חקת, ויהיה פי' אומרם וטמא עד הערב לאו דוקא בערב של היום הזה, אלא כל אחד
 בזמנו טמא עד הערב, השרץ עד ערב זה, המת עד ערב של יום השביעי אחר שהוא עליו אחר פרה בשלישי ובשביעי כדנינו.
 ובש"ה על ד"ה או באדם כתיב שנה ללמד טמא מת מטמא שרץ דלא תימא מקצת היום ככלו ע"ש ודבריו ממוהים דקרא
 מפורש בטמא מת בתורתנו הק' בפ' חקת י"ט ו"ט וטהר בערב (ב"ב), ומה שאמר "הטמאים" שפירושו אנשים טמאים
 לאו דוקא, אלא קילר בלשוננו וה"ה הטמאות, ופשוט, ויש גורסים כן "הטמאות":

חזר (כ"ב): או באדם. במת (ח"ס): אשר יטמא לו.
 כשיעורו* (לטמא"), חכו כזית (ח"כ - אהלת צי א):
 לבל טומאתו. לרבות נוגע בזב חבה* נדה
 ויולדת" (ח"ס): (ו) נפש אשר תגע בו. באחד מן
 הטמאים* (ללו"): (ז) ואחר יאכל מן הקדשים.
 שינוי נוסחאות * בשיעורו וזהו עצם כשעורה במגע או רביעית דם או כזית
 בשר באהל * וזוהי בנה וביולדת ובמגע * הטמאות

אור החיים

בחורח כהנים. ואומרם והוא לרוע"ה, דרשו בחורח
 כהנים וזה לשונם אין לי אלא זרעו עלמנו מנין
 תלמוד לומר והוא וגומר עד כאן. הנה בדיון זה אי
 אפשר לומר מה שפירשנו בפסוק (לעיל כ"ה י"ד)
 איש מזרעך כי ה' ישמרנו, לז' שיש כאן גם כן אשר
 חלה ממנו שכבת זרע, ואהרן מנינו שלא פירש

אור בדור

טז) ולא אמר איש זרע אהרן. טז) שהלא אמר בתוכחתו למשה גם בו דבר. טז) מה כל שכן. טז) פי' הא לך
 ראיה מכאן שכאשר אמר הכתוב זרעך שולל אהרן, והרא"י שזרץ חיה הוא לרבותו, ובפרשת מומין אין ריבוי, הרי נשאר

ז"ל ה' דלז"ה גמג - (ב)
 (קצתן גמגוג על אלה ובגמגוג א סרורא)

מִן־הַקֹּדְשִׁים כִּי לַחֲמוֹ הוּא: ה נִבְלָה וַיִּטְרַף לֹא יֵאָכַל לְטִמְאַה־בָּה אֲנִי יְהוָה: ט וַיִּשְׁמְרוּ אֶת־מִשְׁמַרְתִּי וְלֹא־

לְחַמָּה הוּא: ה נְבִיָא וְתִבְרָא לָא יִיכּוֹר לְאִסְתָּאָבָּא בַּה אָנָּא יִי: ט וַיִּטְרוּן יְת מִטְרַת מִימְרֵי וְלָא

לקט' בדיר

רש"י

דרש ביצמות (ע"ד) בחרומה שמוחר לאכלה בהערב השמש: מן הקדשים ולא כל הקדשים (ח"ט): (ח) נבלה וטרפה לא יאכל לטמאה בה. לענין העומאה הזכיר כאן^(ט), שאם אכל נבלת עוף טהור^(כ) שאין לה עומאה מגע ומשא אלא עומאה אכילה בצית הצליעה^(כז) אסור לאכול בקדשים (ח"ט), ולריך לומר וטרפה^(כח) מי שיש צמינו טרפה, ילא נבלת עוף טמא שאין צמינו טרפה (חילוק ק"ו): (ט) ושמרו את משמרת. מלאכול תרומה^(כט)

יט) פי' מקצת מן הקדשים יאכל אחר הערב שמש, ומקצת לא יאכל אפילו אחר הערב שמש, ודאי שחרומה היא זו שיאכל, אבל שאר קדשים דהיינו קדשי מונח כגון בשר שלמים, בכור, מעשר בהמה אינם נאכלים אם הוא מחוסר כפרה כגון זו וזה ויולדת שלמחר מביאין קרבנותיהן, ורק אח"כ מותרין בקדשי מונח, דכתיב ביולדת צפ' תזריע וכפר עליה הכהן וטהרה, מכלל שעד עתה עמאה היתה, ואכל קדשים כתיב אשר יגע בכל טמא, משא"כ אכל תרומה לא כתיב לשון כזה, א"כ היא היא זאת מקצת שמוחר בהערב שמש, ופסוק זה לצד אינו מספיק שיכולנו לומר שהמדובר

הוא מאותן עמאים שאין להם להביא קרבן, אבל אם הוא מחוסר כפרה אה"נ שאפילו בחרומה לא יאכל בהערב שמש, לזה אמר הכתוב אכל יולדת (שהיא ממויינת בקרבנות) עד מלאת ימי טהרה, הרי שבימים הלוי הדבר ולא בקרבן, ומה שאמר הכתוב (לעיל ד') בקדשים לא יאכל עד אשר יטהר, זה כלל, כל קדשים כל אחד לפי טהרה שצריך, ואין משם שום ראייה, ומה שאמר הכתוב בפסוק ו' כי אם רחץ בשרו במים, שמשמע שאין צריך הערב שמש אוקמוהו חו"ל בפירות מעשר שני הנאכל בירושלים בטרה שהיא ג"כ קדשים ונאכל אחר הטבילה בלי הערב שמש (רא"ם): (ב) ר"ל לא נא הכתוב לאסור על הכהנים אכילת נבלות וטרפות, שהרי בכלל ישראל הם, וכבר הוזכר כלל ישראל על נבלה וטרפה, ועוד שהרי אמר הכתוב "לטמאה בה", אלא נא לומר שיש מין נבלה שמתמאה באכילתה, והוציאו התורה בלשון אזהרה "לא יאכל" הגם שאין שום איסור לטמאות את עצמו (חוץ כהן מן המת), משום שהכתוב אינו מדבר אל הרשעים האוכלים נבלות בשאט נפש, לזה לא אמר אם יאכל נבלה יטמא בה, אלא אמר שמוהר הוא מלאכול נבלה גם מכה זה שנטמא זה חוץ מאיסור נבלה (במ"ח): (בא) ג' דרשות דרשו חו"ל בפסוק זה, ואחר הג' דרשות ילא לנו שהמדובר מנבלת עוף טהור, מאומרו לטמאה בה ילא לנו ב' דברים, חדא שדבר זה שהמדובר בה מטמאה באכילה, גם ילא לנו שרק באכילה היא מטמאה ולא בשאר דברים שהוא מגע או משא, שמשמעות אומרו לא יאכל לטמאה בה, הוא, שמשום זה לא יאכל כדי שלא יטמא בה, הרי שאם לא אכל אינו טמא בשום אופן, ולפי"ו בהכרח שהמדובר מן העוף, שהלא בהמה וחיה וחי' שרצים אמר הכתוב בפירוש שמתמאין במגע ובמשא, אבל דוקא עוף טהור כגון יונה או חרנגול ולא עופות טמאים, וזה ילא מתיבת טרפה, באות הסמוך, ועיין עוד צפ' שמיני בפסוק (י"א מ') והאוכל מנבלתה: (כב) אמר צבית הצליעה, ולא די לרבינו לומר טומאה אכילה, רצונו לומר, שדוקא בשעת הצליעה לא קודם לכן ולא אחריו, שקודם כשהוא צפוי אין זו אכילה עדיין אלא נגיעה או משא, וגם אחריו כשהיא כבר בחוץ מעיו הוא נושא אותה, ואין נבלה זו מטמאה במשא, ואם בלע כית מנבלת עוף טהור סמוך לשקיעת החמה וטבל והעריב שמשו טהור הוא, הגם שעדיין ישנה הנבלה בחוץ מעיו בלי עיכול (רא"ם), ודע שמה שאמרו שאין לה טומאה מגע ומשא רצונם לומר שאינה אב הטומאה לטמאות אדם וכלים, אבל טומאה אוכלים יש לה, ואם נגעו בה משקין נטמאו ונעשו שני (סה"ז): (כג) קושיא היא זאת, ממ"ג, אם טרפה זו נשחטה כראוי, רק ניקב אחד מאבריו וכדומה, א"כ אינה נבלה וטהור הוא ששחיטתה מטהרתה, ואם נטרפה ומתה מחמת זה, הלא נבלה היא וכבר כתיב נבלה אכלה, ומה לורך להכתוב לאומרה, ומירץ שאה"נ שאין שום נפ"מ בתיבת טרפה עממה, ולא בא רק לומר וללמד שהמדובר כאן מנבלת עוף "טהור" דוקא, שעוף טמא לא ימלט שיהיה איסורו משום טרפה, והבן זאת, שאמת היא שהטרפה מטמאה (ואין הכתוב דובר חו"ש שקר) שהמדובר מטרפה שנטרפה ונהרגה (שהיא פשטות משמעות טרפה) והיא נבלה, אלא מאחר שלא לורך הוא, בא ללמד על נבלה שנכתב אכלה כזכור: (כד) הנה קודם פסוק זה היה המדובר מנבלת עוף טהור שמתמאה באכילה, אבל פסוק זה הוכיחו ר"ל בת"כ שדבר צפוי עצמו הוא ולא קאי הנבלה, מדכתיב ולא ישאו "עליו" חטא לשון זכר ונבלה

יקבלון עלוהו חו ארי יחלנה אנא י ובל חרוני לָא תוּחָבָא דְכִהְנָא ו קודשָא: יא וְכֵהֵן קִנְיָן בְּסִפָּה הוּא

בטומאת הגוף (כ) מיחה* צדי שמי בחרומה הכתוב מ סיה (ס:): תושב ושכירי^(כז), לפיכך דבוקי^(כט), ואחכו* היובל, ואחכו שני בשש^(כט), בא הכת לאדוניו לאכול בתו כי יקנה נפש. ויליד ביתו. אלו אוכלת בתרומה נ כספו (בכרובות כ"ו): ו טיני נוסחאות * במיתה. או מקדש במיתת ב"ד מג"ש מפסח שהיא ונישאת חטא משמע מיתת ב"ד היה לריך (בא"י), והכתוב מסי הוכחות, (ח) מדאמר אכילה יורד לו המית מיחה ולא מפרש בהו הרי לפיך ט' טעמים קדש זה ג"כ תרומה פוסל את הכהן מלאכ שיסלק אדעמין ללמוז שאין גופו של עבד עו גופו: (כח) פי' כ שלאחריו: (כט) וכן פירושו שישב שם לעו אחר שש יאכל בתרומ כעני או מעבד עברי

מעשה אורג בללא דפרק ב

פסל אלא מקום מגעו מפני שהוא רוצה בפיוורו שיהפוך ככל המקפה דכל שנידוך השום אפילו הוא גוש אינו חבור שרוצה שיהפוך במקפה אבל אם שחקו בכף וכיוצא והוא גוש מונח על המקפה הוה חיבור דאובל אורו כך עם המקפה ושאר כל הנידוכין שדכן במשקין לא הוה כמו שום שדכן במשקין אם הם גוש הוה חיבור דהא אין דוכן לדוכן במשקין ולכן גוש לא הוה חיבור מ"ש שדכן שלא במשקין דגוש לא הוה חיבור אבל שאר כל הנידוכין שדכן לדוכן במשקין כמו שדכן לדוך השום בשמן אם דכן שלא במשקין וקבצן א"ש שהן גוש בקערה נגע בהן לא פסל אלא מקום פגעו בלבד שהרי רוצה בפיוורן והרי הם כעגול של דבלת שאם נטמא מקצתו לא נטמא כולו אבל אם דכן במשקין גוש הוה חיבור פיוור לא הוה חיבור כללו של דבר שחקו בכף גוש הוה חיבור דאינו רוצה בפיוורן דכן במדוכה אף שדכן לדוך במשקה ודכן בלא משקה אף גוש לא הוה חיבור דהא רוצה בפיוורן דכן במשקה גוש הוה חיבור ואת שאין דוכן לדוך במשקה אף שדכו במשקה ועשאו גוש לא הוה חיבור ורוצה בפיוורו דאינו נוח לאכול א"כ נתרב יפה עם המקפה וסדר המשנה אימתי בזמן שהוא גוש בקערה ששחקו בכף בקערה אבל דכן פיוורן במדוכה או אפילו גוש לא הוה חיבור ושאר כל הנידוכין שאין דוכן לדוכן במשקין ודכן במשקין גם כן אף גוש לא הוה חיבור דהא רוצה בפיוורן אבל שום וכיוצא שדכן לדוך במשקה איז דוקא כשדכן שלא במשקין גוש לא הוה חיבור אבל במשקין גוש הוה חיבור והו דברי רבינו ופירושו:

משנה ג מקפה דבר שנקפה ונעשה גוש כמו ערשים וכיוצא והדך להטיב טעמן בשום ושמן אפילו לא נגע אלא במקצת השום והשמן פוסל כל המקפה וכל השום וכל השמן אפילו עשה במקפה גומות גומות ונתן בהם שום ושמן ונגע בגומא אחת נפסל כל השום והשמן שכלל הגומות ונפסל כל המקפה דשום ושמן בטל לגבי המקפה של תרומה וריגא לכל דבר בתרומה וכל המקפה אחת ונפסל הכל אבל המקפה של חולין לא בטל המקפה לגבי שום ושמן ולא הוה המקפה כאילו היא תרומה א"ש שמתמא המקפה של חולין נעשית על טהרת תרומה אין ט"ו פוסל חולין שנעשו על טהרת תרומה כמבואר בתוספתא חומר בידים והלכן אפילו השום והשמן עצמן של תרומה לא פסל אלא אותו הגומא שיש בה שום ושמן אבל גומות אחרות שבמקפה אשר צק לתוכן שום ושמן לא נפסלו השה"ש דהא מקפה של חולין מספקת בין גומא לגומא ואם היה השום של תרומה מרובה על המקפה החלבין אחר הרוב ודין המקפה בתרומה אם נגע בשום נפסל הכל אימתי בזמן שהשום הם גוש בקערה אבל אם היה מפיוור במדוכה נגע במקצתו לא

משנה א המשקין שיוצאין מן הטמאין מטמאים בלא הכשר שהטמאה וההכשר באין כאחת לכל דבר שיפלו עליהם. משקין היוצאין מטי"ו ומשקין שהוא נוגע בהן ונפסלו אפילו נפלו על ככר של תרומה אינו מוכשר עד שיפלו לרצון כשאר המשקין הטהורין שאינן מכשירין אלא לרצון והוה שאמר בכאן אלו ואלו אינן מטמאין היינו אינן מכשירין אבל שאר כל הטמאים עושין כל מיני משקין החלה ומכשירין ומטמאין כאחת אף שנפלו שלא לרצון מכשירין ומטמאין: גם הקדרה טמאה. זה חומר בידים בטמא משקין להיות החלה בידים שנגעו במשקה עשאוה תחלה אם נגעו משקין באוכלין הם שני ואם נגעו באוכלין במשקין נעשין תחלה אבל אין משקין שנטמאו תחמת הידים מטמאין כלי אלא אי"כ נטמאו מאב הטמאה כגון כמגע וב וכיוצא ובבית המנוגע והן הן ידים מסאבות דמתניתין דטמאו את הקדרה. ט"ו הוא פוסל מן התורה וספקו פוסל וידים הם עיקרים מדרביהם:

משנה ג מקפה דבר שנקפה ונעשה גוש כמו ערשים וכיוצא והדך להטיב טעמן בשום ושמן אפילו לא נגע אלא במקצת השום והשמן פוסל כל המקפה וכל השום וכל השמן אפילו עשה במקפה גומות גומות ונתן בהם שום ושמן ונגע בגומא אחת נפסל כל השום והשמן שכלל הגומות ונפסל כל המקפה דשום ושמן בטל לגבי המקפה של תרומה וריגא לכל דבר בתרומה וכל המקפה אחת ונפסל הכל אבל המקפה של חולין לא בטל המקפה לגבי שום ושמן ולא הוה המקפה כאילו היא תרומה א"ש שמתמא המקפה של חולין נעשית על טהרת תרומה אין ט"ו פוסל חולין שנעשו על טהרת תרומה כמבואר בתוספתא חומר בידים והלכן אפילו השום והשמן עצמן של תרומה לא פסל אלא אותו הגומא שיש בה שום ושמן אבל גומות אחרות שבמקפה אשר צק לתוכן שום ושמן לא נפסלו השה"ש דהא מקפה של חולין מספקת בין גומא לגומא ואם היה השום של תרומה מרובה על המקפה החלבין אחר הרוב ודין המקפה בתרומה אם נגע בשום נפסל הכל אימתי בזמן שהשום הם גוש בקערה אבל אם היה מפיוור במדוכה נגע במקצתו לא

3

ר עובדיה מברטנורא
אם אוהו בגדוף. צפרוסה הגדולה עולה עמה ולינה נפקת מכל כמותו. אם נגע טבול יום בנחל, נחמיה אומר בטהור. כלומר, נ טבול יום משערין, בין שהוא גדול בין שהוא קטן, אם אוהו; בו והטמא עולה עמו, שניהם עמא"ס: וחבמים אומרים: בטמא. משערין אם אוהו. נטמא והטמא עולה עמו. והלכה כחכמים: ושאר כל האובלים. כגון מיני ירקום: את שדרבו לאחוז בעלה. כשצא לטעלו, לחושים אוהו נעלה. ואם לא יפסק הירק ויפול

אומר שיצטרך שיהיה כח החבור בעני הקטן יתלה בו הנדוף לא יפול. והלך אחרת ואמר כי שביע הטמא באחד החלי הרי הוא טימא אותו החלק בלא ספק בינס כבענין שאם יגביה אדם החלק ו עמו יהיה הכל חבור. וחבמים אומרים

נגיעה בשאר עומאות ואם אין גדול עולה ו תכנו טמא ולינו נחמיה דהתם דקתני ו האבן והספר דתמי' דברי ר"מ רש"א לא ה דאמר הוכשרו משום דכלה מלא חשיב לה הקטן דלינו אבן הכשר המדולדל בה אין נ כל שאר הספרה הלא נחלה מיד הואיל וכשו עמו הד הוא ור"ש ט"ל דלינו כמותו הוא

י כ"י
זה בחלק הצפרוסה הגדול: ו לינו נפקת מכל תכנו: ו נחמיה טמא נגע הטמא מסערי

כמותו ודמיהו ליכל שפירם והטמא נפקת ר"י ונדול עולה עמו הרי הוא כמיהו ואם לאו לינו מוחלפת השיטה ע"כ ופ"ש"י מוחלפת השיטה נ חלל בעלתא ט"ל לחוץ נקטן ואין גדול עולה עמו ומהו המוס' ר"מ אומר אם אוהו נקטן ונדו כמותו הרי נרשין כשפירם וכפי' ר"ה ובתשנת ר"מ אומר אוהו נגדול וקטן עולה עמו הרי אומר אם אוהו נקטן ונדול עולה עמו הרי הו מיהו מלי פריך הכל דר"מ אר"י טכ"ל הו מולא מקום תפיסה דהא ודלי כיון דהש"ס פריך להש"ס שאיתא גירסא הוה עיקר גירסתיה הו גירסת הש"ס שיהו ודלי הטיטה א"ש"ס ששינוי שעה ר' יהודה דקאי קאי ר"ל שאין דריך ל

נחמיה ון חילוק כפי"ד דעוקין מ"ה: והקב דבתא מן דנשוכה הו חבור דתתן דפ"ק ונפ" עמו דהבא היינו נשוכה כלומר שנתלם מהו לזה מ דלתיי הבא כחצויה לחוץ. אלל דבנוספתא הב פלגתא דתמתי' דר"א נט"ו אלל בשאר כל הטמ אומר אחד ט"ו ואחד כל הטומאות פ"כ. המשע חבור אפילו חיט עולה עמו כלל ור"א לומר כן דפ חבור נכל הטומאות. ורלה דה"ק דבשאר הפ הקטן עולה עם הגדול וכן הגדול עם הקטן. וכ ילי מקשה ר' ז' ליה שאם נגעב טומאה בנחל נגעב טומאה בשניהם שפירא דהכל טמא או לחכמים ר"ג דאחילת וכן משמע דקתני לטון ג

משנה ד מקפה או ריקן לא פסל אלא השמן ועין מפני זקן: משנה ה בשר קדש שפרס עליו המרק נגע ט"ו במרק החתיכות והתורות נגע בחתיכה החתיכה וכל העלוץ עמה דבוק אף שהדיבוק והעליה הוא על ידי מרק שהמרק מדבק החתיכות ועלוץ עם החתיכה הוה חיבור אבל מה שמכסה המרק עליו לא הוה חיבור ויביע לא מחלק. מעשה קדרה קאשע גרין פעריל גרופין לינוע וכן קטניות אביכס אם נדבקו ונעשו גוש אחד א"ש"פ שניבר כל אחד הוה חיבור. משנה ו ז' ה עין פני זקן:

טבול יום פרק ג

פ"ג א ב"י ידות האובלים
כ"ו תנינו לכו נצמי עוקלין:
ר"מ אומר אם אוהו בגדוף
והקטן נודעה עמו. ותף על פי
שאם אוהו בקטן אין הגדול עולה

פירוש המשניות להרמב"ם
כפרטיו בעוקלין (פ"ג). ואובל שנפרס נדוק ובטורה מקצת. וישאר החבור במקצתו ואמר ר"מ כי אם היה כח אותו חבור אשר בין שני החלקים בענין שאם יגביה החלק הנדוף יתלה בו הקטן המחבור כדורא יפול הרי הן חבור זה לזה. ורי יתורה

תפארת ישראל

י כ"י
א עוקן הפרי: ב דנגע בלי נטמא חטו: ג לטון פרוסה: ד מחונר:
חזון נחום
פ"ג א אובל שנפרס וכו'. בפרק העור והרעב חמ"ט דר' יוחנן רמז ר"מ אר"מ מן חמ"ט ר"מ אוהו נקטן ואין גדול עולה עמו הרי הו משנה אחרונה
הטומאות כיון דטבול קליבא טומאתי ור"ת אלל חוק. וכן מילש"י פ"ק דשפסח דף י"ד. ולא כפי' רש"י כפי' השור והרוטב דף קכ"ח ע"ג דמקל כ"ט שיהו דרשין מחומר הוה צומתא חמורה פ"ב ולא יתכן דטי"ו דלוריתא סאל: חלל חבור בש"י. לענין ידות האובלין יתתי' להא כלל כלל דכל שיהו חבב הטומאה הוה חבור כפי' ונשאל שיתחיל שמי"ס אלל לענין ידות הכלים חללי קולא לענין טומאה משקין פסיה דלמס מ"ו: אובל שנפרס. הבא צפרוסה מל"ו. אלל

ב"י א ב"י ידות האובלים
כ"ו תנינו לכו נצמי עוקלין:
ר"מ אומר אם אוהו בגדוף
והקטן נודעה עמו. ותף על פי
שאם אוהו בקטן אין הגדול עולה

פ"י רב האי גאון
פ"ג א אובל שנפרס פ"י
כ"ו תנינו עוקלין ומשורה.
פרס כמו מעורב:

ב"י א ב"י ידות האובלים
כ"ו תנינו לכו נצמי עוקלין:
ר"מ אומר אם אוהו בגדוף
והקטן נודעה עמו. ותף על פי
שאם אוהו בקטן אין הגדול עולה

פ"י רב האי גאון
פ"ג א אובל שנפרס פ"י
כ"ו תנינו עוקלין ומשורה.
פרס כמו מעורב:
ב"י א ב"י ידות האובלים
כ"ו תנינו לכו נצמי עוקלין:
ר"מ אומר אם אוהו בגדוף
והקטן נודעה עמו. ותף על פי
שאם אוהו בקטן אין הגדול עולה

אמנויז ככר חנוך
ב"י א ב"י ידות האובלים
כ"ו תנינו לכו נצמי עוקלין:
ר"מ אומר אם אוהו בגדוף
והקטן נודעה עמו. ותף על פי
שאם אוהו בקטן אין הגדול עולה

ב וכתב הרא"ש ופ"א נהירא לי דחשיב הפסק מה שמתאחר לחתוך הלחם וכו'. ואיכא לתמוה דהא אפילו טול צרוך הניחו מלת הניחו ליפתן אין צריך לנרץ ללא חשיב הפסק מה שהוא צורך ברכה כל שכן מה שחומך הלחם כדי לאכול נציעת הפת ללא היו הפסקה וי"ל לישנא דגמרא משמע

דבדיעבד אם אמר טול צרוך אין צריך לחזור ולנרץ אבל לכתחלה ודאי יש לזהר שלא להפסיק אף בטול צרוך וכן כתב הכל בו (סי' כד יג.) ומצינו בית יוסף (קמח. ד"ה כתב הכל בו) והשתא ניחא דקאמר הכא דחשיב הפסק מה שמתאחר לחתוך הלחם וכו' ולכן לכתחלה חומך ואינו מפריד הפרוסה וכו' כדי לזהר אף מהפסק מועט אבל דיעבד פשיטא ללא חשיב כלל הפסק מידי דהוה אטול צרוך

דאין צריך לחזור ולנרץ ומדע דהרי הרא"ש לא נחלק על מה שכתבו המוסקפות דבשבת נכון לנרץ קודם שיחמך אלמא ללא היו הפסק מה שחומך אחר שמנרץ וכתב מהרש"ל דהמדקדקים רגילים לרשום צסקין קודם ברכה קצלתי עכ"ל:

: ושיעור הפרוסה כתב הרמב"ם פ"א יפרוס פרוסה קטנה וכו'. כתב ב"י דלמד כן מדאיתא בפרק שלשה שאכלו בעל הבית בוצע כדי שינצט בעין יפה אלמא שאם פורס פרוסה קטנה לאו עין יפה הוא עכ"ל ולפי זה הא דקאמר ולא פרוסה יותר מכביצה איירי נמי כשהמסובין רבים אפילו הכי אין לבעל הבית לנצוט יותר מכביצה והיינו בשכל אחד ככרו לפניו דאין ליטול יותר מכביצה דהוה שיעור אכילה בפעם אחת אבל כשאין הכרח אלא לפני בעל הבית וצריך ליהן מן הפרוסה לכל אחד כוונת מותר לנצוט כפי מה שצריך לו וכן בשבת בוצע פרוסה גדולה שהיא מספיק לכל הסעודה אפילו יש לכל אחד ואחד ככרו לפניו או אוכל לנצוט כדלקמן בסיומן רע"ד:

שלם היו ליה יחיד לגבי הר"ם והרא"ש ו"ל ועוד שאין טעם דבריו: וצ"ל ונראה שלמד כן מדאמרין בפרק שלשה שאכלו (ברכות מו.) בעל הבית בוצע כדי שינצט בעין יפה אלמא שאם פורס פרוסה קטנה לאו עין יפה הוא וצדוקה (סי' שט ד"ה הלכות) ירושלמי (ברכות פ"ו ה"א) שיעור נציעה אית דלמרי כוונת ואלית דלמרי פחות מכזית (ג):

דרכי משה פ"א יבצע פרוסה קטנה וכו'. (ג) ונראה הא דלא יבצע יותר מכביצה היינו אם אינו אוכל מן הפרוסה שבצע רק הבוצע אבל לדין שנוהגים שהבוצע נותן מן הפרוסה לכל המסובים יש לבצוע יותר כדי שיגיע כוונת או מעט פחות לכל המסובים וכן נוהגים:

פרישה קסז (א) ויש שאין רוצין לחתוך הלחם בפ"א וב"י אע"פ דתנן בפ"ג דטבול יוס רבי יהודה אומר אם אוחז בקטן והגדול עולה עמו נחשב כשלם שמה דין פרוסה המוציא לא ילפין מטומאה: (ב) דחשיב הפסק מה שמתאחר וכו'. ואע"פ שכתבתי לעיל דעד כ"ג אמות מיקרי חבץ היינו דוקא במזות חלוקות כגון נטילה והמוציא אצל בן ברכה לעשיית

עם דבציר מכ"ב אמות לא היו הפסק. ועוד זולת זה כתב הרשב"א (ברכות פו: ד"ה בופון) וב"י הביאו לקמן סי' קפא (ד"ה ואם המסובים) גבי נטילה מים אחרונים דאם היו המסובין רבים מתחילין מן הקטן עד ה' דאו מתחיל הגדול ובעוד שדי' אחרונים נוטלין אחריו מעיין הגדול שהוא המברך כדי ברכות דברכת המזון וכתב הרשב"א שם דבכדי לא מפסקינן משום חיבץ לנטילה ברכה אלא שוה ההפסק היה לצורך. ומשמע מיניה דברכו אפילו היינו חייבים לנטילה ללא הפסקה כלל וכו'.

מתקין לה רבא מאי שנה לטומה ללא דכי ליליא ברכה אפרוסה כלילא על הפת נמי כי קא גמרה אפרוסה גמרה אלא אמר רבא מנרץ ואח"כ בוצע ואסיקנא דהלכתא כרבא. ופירש רש"י מנרץ ואח"כ בוצע גומר כל הברכה ואח"כ מפריש הפרוסה לכלילא ברכה אפת שלם וכן

כתב הרמב"ם בפ"ו מהלכות ברכות (ה"ב) משלים הברכה ואח"כ בוצע וה"ר דוד אבודרהם (פ"י שט"ו) שפסק כמאן דאמר דנרץ שחלה ברכה עם הפת טעות הוא בידו און. וכתב ה"ר יונה (כו: ד"ה מקיף) אלא אמר רבא מנרץ ואחר משלוס כל הברכה בוצע ויש שחוששין מפני זה ואינם רוצים לחתוך הפת בסכין קודם הברכה ואומרים שאם חותכין אותו בסכין אע"פ שדבק הוא צפת לא הויא שלמה ואין זה נראה שיותר נכון

הוא שיחמך אותו בסכין חתלה ויהיה דבוק צפת ולאחר משלוס הברכה ינצט אותו הפת משינרץ ויחמך אותו בסכין קודם אכילה שזה יראה הפסקה וכדבריו כתבו המוסקפות (שם ע"ג ד"ה הלכתא) והרא"ש (סי' יט) והמרדכי (סי' קכח) וכן כתבו הגהות מיימוניות בפ"ו מהלכות ברכות (אות ו) בשם הר"ם. וזהו שכתב רבינו ויחמך פרוסת הנציעה ויניחה מחוצרת לפת וכו'. וכתבו המוסקפות והמרדכי ומיהו בשבת נכון להחמיר ולנרץ קודם שיחמך שלא תשמט ידו לנצוט קודם שחלה הברכה שאז לא יהיה לו לחם משנה (ב): **7** וצדוקה (סי' שט ד"ה הלכות) ירושלמי (ברכות פ"ו ה"א) שיעור נציעה אית דלמרי כוונת ואלית דלמרי שאם יאחזו בפרוסה שיעלה שאר הבכר עמו דאם פ"א כן חשוב בפרוסה. כן כתב שם הרא"ש והצי"א ראייה מדתנן בפרק שלישי דטבול יוס (מ"א) רבי מאיר אומר אם אוחז בגדול והקטן עולה עמו הרי הוא כמוהו רבי יהודה אומר אם אוחז בקטן והגדול עולה עמו הרי הוא כמוהו והלכה כרבי יהודה וכן כתבו הגהות מיימוניות בפ"ו (שם) בשם הר"ם ואע"פ שהגהות כתבו אחר זה שרבינו צרוך כתב דאין לתוש לכך כיון שסוף סוף יש לחתוך ולנצוט לית לן זה וקרי שפיר

ושיעור הפרוסה כתב הרמב"ם פ"א יבצע פרוסה קטנה וכו'. בפ"ו מהלכות ברכות (ה"ג) ונראה שלמד כן מדאמרין בפרק שלשה שאכלו (ברכות מו.) בעל הבית בוצע כדי שינצט בעין יפה אלמא שאם פורס פרוסה קטנה לאו עין יפה הוא וצדוקה (סי' שט ד"ה הלכות) ירושלמי (ברכות פ"ו ה"א) שיעור נציעה אית דלמרי כוונת ואלית דלמרי פחות מכזית (ג):

דרכי משה פ"א יבצע פרוסה קטנה וכו'. (ג) ונראה הא דלא יבצע יותר מכביצה היינו אם אינו אוכל מן הפרוסה שבצע רק הבוצע אבל לדין שנוהגים שהבוצע נותן מן הפרוסה לכל המסובים יש לבצוע יותר כדי שיגיע כוונת או מעט פחות לכל המסובים וכן נוהגים:

פרישה המזוה קפדין אפילו בכל שהוא. וכתב הנ"י התוספות כתבו טעם למה שאין חותכין בשבת משום שלא תשמט ידו לנצוט קודם שחלה הברכה וכו' והרמ"א כתב בשלחן ערוך (מ"א) שהטעם ששבת לא יחמך משום דבעינן לחם משנה משמע מלשנון שאם נחתך קצת צפת שאז אינם נקראים לחם משנה וזהו ליתא שהרי שלם מיקרי אלא משום חשש התוספות שמה תשמט הסכין:

דרישה כל צפון העזרה כשר לשחיטת קדשים ואף צפון שבמקום דריסת רגלי ישראל וכתנים כדאמרין לעיל (ר"ל הא דתנן במשנה דאזוהו מקומן של זבחים קדשי קדשים שחיטתן בצפון בכל מקום בצפון קאמר ולאפוקי קדשים קלים ששחיטתן בכל מקום בעזרה ולאזו דוקא בצפון) ומשני הא מני רבי יוסי בר יהודה היא דאמר מרחק צפון ופירש רש"י צפון הכשר לשחיטת קדשי קדשים רחוק מן הפתח יותר מכ"ב אמה מקום דריסת ידו וכו'. ונראה דהנהו ברכות הלכך צדדין להחזירו רצתו המזבח וליכא

זו מוז לפולס: וישל שמן לעולם. בין חדש בין יסן: טופח. מין קטנית. ורמב"ם אומר, שהוא שקורין לו בערבי קודמתא"ן. ואין הלכה כר' יהודה: בטמאים בטבול יום. משום סיפא דמי ואין לרין לומר בכל הטומאות, נקט טמאים אלל טבול יום, ואלע"ג ללה שייך טומאה גבי טבול יום, לפי שאינו מטמא אלל פוסל במרומה בלבד: ג מסמר שאחר הכבר. עקב הנוגע מן הכבר של לחס כמין מסמר, ויש ששועין אותו קל לסיון: וגריד מלח קטן. שדנבק בכבר וגאפה עמו: והחרחור. שנסרק הלחם פחות משוני אלצע סבינומו. החמור, לשון נחר מסוח מאס (וימיה ו:)

מיום שאינה מחלקלתו, ורתחת גריסין של פול שגנה, ורתחת יין וישן, ושל שמן לעולם, ושל עדשים, רבי יהודה אומר, אף של טפחים, טמאים בטבול יום, ואין צריך לומר בכל הטמאות: ג מסמר שאחר הפכר, וגרגר מלח קטן, וחרחור פחות מכאצבע,

ב רבי יהודה אומר אף של טופח. כאן נחית ח"ק למתני בקטנית דקתני ואל עדשים. משמע ליה להר"ב והרמב"ם דדוקא של עדשים ולא של טופח קאמר. ואחא ר"י ופליג, ולפיכך כתבו דאין הלכה כמותו. וכן נבגורו נריש פקח ח' מהט"א] לא העתיק לר"י נ"ל:

טופח, פירש הר"ב מין קטנית ועין בפירושו למשנה ג' פ"ה דפ"ה: ג וגרר מלח קטן. לשון מהר"ם. וק"ל שהרי לא פירש שיעור הגרר נכמה נקרא קטן. ונראה דכולה ר"י היא ומפרש דכל שהוא קטן כל כך שהוא נאלכ עמו. בין מסמר. בין גרגר. הוה חמור. והיינו נמי טעמא דחרחור פחות מכאצבע דנאלכ עמו. אבל יחר על כן

גורדין מן הככר. ובסיפא מפרש ר"י דכל גריד של מלח. או מסמר שהוא גדול כל כך שאינו נאלכ עמו לא הוה חמור. והיינו נמי טעמא דחרחור יחר מכאצבע. עכ"ל. אבל הר"ב והרמב"ם כתבו כאן וכן לקמן דאין הלכה כר"י. ש"מ דק"ל דלאו כולה ר"י היא. ונ"ל לדבריהם קטן. לפי ראות עיני החכם המורה: פחות מכאצבע.

פירוש המשינות להרמב"ם

ואמרו וישל שמן לעולם. ר"ל שזה הוא אם יהיה יסן או חדש לפי שהוא משט הרתיחה ואינו צף הרבה. וכבר ביארנו טופח והוא הנקרא בלשון ערבי קרטמין והוא מין שעורין ופעולתו אצל הרופאים קרוב מפעולתו. ואמר כי אלו כולן חמור בטבול יום. וזה ענין אמרו טמאים בטבול יום. לפי

ורתיחת יין וישן. יש מקומות שהין יסן חוסם פעם שנת קצין וכן נאכטו רוב הינות. הרא"ש ז"ל: וישל שמן לעולם. אפילו חדש מפני שהיא מעט הרמיה: ר' יהודה אומר אף של טופח. כן ז"ל: תניא בתוספתא המכנס הלוח בין להפירש בין שלא להפירש נטבו נפסלות במין מוסק עליהן האורח וגריס של טופח כגון קלופים רבניג אומר אף פוליס הנמלטים כולא כגון טבורין בלב הטומאה ואין לרין לומר בטבול

מלאכת שלמה

יום דברי ר"מ ומכנס אומרים טבורים בטבול יום ומלאים בכל הטומאות מוסק עליהן האורח וגריס של טופח כגון קלופים ופי' הרא"ש ז"ל נפסלות במין פי' דמוטוס כגון ראשון ושני ופליגא למתני: שאינם קלופים נמי קאי אלוה ונרתיחתה איירי ללה הוה חמור ע"כ: ג וחרחור פחות מכאצבע. קשה ליה דדוקא דריש אדוקא דפוסל והרמב"ם ז"ל פי' כגון חמור מחוק החום והיושב ונחרחור דנפישא פי' חדש כמו שאכתוב בסמוך

תפארת ישראל

י כ י ו
הוא הנקוע שנלחם מאפי' כב הדבוק בככר: כג מקוס השרוף נלחם: כד משני אלצע:

חזון נחום

כשאר טעמאות ונע"מ של להפירש הוה חמור במחויבו ובסתמא הוה חמור כשאר טומאות ולא בטבול יום. אהנס דרשב הרמב"ם ז"ל נכסה כסין מ"ש מהר"ם לקמן בעד הרמב"ם וכמדובר וק"ל: ורתחת יין וישן. יש מקומות שהין יסן חוסם פעם שנת קצין וכן נאכטו רוב הינות הרא"ש ז"ל מ"כ נראה דתפרש הרא"ש רחישא דמתני דנבי יין

משנה אחרונה

ומי"ש לפי שטמו לעיל דתק ג"כ כאן ואין לרין: ג מסמר שאחר הכבר. גבי חמור לא מני שיעור קטן או פחות מכאצבע דמתני נבגרר ומחמור. נ"ל לפי מה שפירש דמחמור היינו נקט שנתו לסיון אין לחוק בין גדול או קטן דלעולם הוה חמור כיון שחמור נדרש ונראה ליה נחמור לעולם הוה חמור. וכן נמתני דלקמן גבי גרור שכתב וחורמוס לא יהיב נהו שיעורא דהחם בין גדולים ובין קטנים לא הוה חמור דגרור היינו חן לא מני כלל ולא נראה ליה נחמור וכן מורמוס אינו ראוי למשל כלל חוקין אלל שנחמורו בכבר מחליקין ולא נראה ליה הלכן לעולם אינם חמור. אבל גרגר מלה שדריך להחמור גררר במלה דק כשמתקן את הכבר והרי הוא כמו המלה טלו דנראה ליה וכן החמור שנרק מחליקין ודק כל האפסין כן הוא שחרך משט והוה כמו הכבר ויחר מכאצבע לא שיהו ומסתמא לא נראה ליה. וימא השתא דקמי גררר מלה קטן. ולא מפרש מה נקרא קטן. אלל כל שדריך להחמור במלה ואין מקשרין עליו הוה קטן. וכל שאין דרכו להחמור ומקשר עליו ונקרא

ציונים
ג מסמר. שם ס"ב:
ציוני נוסחאות
אף של טופח. גריד
הקטן ונדרר ובמשני
ליג אף: ג וחרחור.
גריד וחרור:

תוספות חדשים
ב המשנה יין וישן. יש מקומות שהין חוסם פי' רוחה פעם שנת קצין (הרא"ש: בחייב דיה וישל שמן כו'. לפי שהיא מעט הרמיה ואין לרין הככר. הרמב"ם: וביד הרא"ש ח"ל גבי שאט מחוללת שאין הקף נטה אלל נמוך ואין טי מלל:

פי' רב האי גאון
ורתיחת גריסין. פי' אופיום בלשון רבן (אלין דף ק"ה ע"ב) קוף בלשון הקרא נחמא בלשון משנה ומנוס דמה שמתן מלה בקף (היפס יו') כדמחא מל' ובמסורה של רמיה ונ"מ דף פ"ה ע"ג): אף של טופח. פי' ממני קטנית הוא דמחמור לעין נלאים (נלאים פ"ה מ"א) הטרקין והטופח ומלא במשקין (מסכתא מחסורין פ"ג) גריס של טופח של יסן ויחר חמור אומם נמי נכסה שנסמן את הינות וישנה גריס טלפין: ורתחת יין. פי' מחמור: ג מסמר. ימא נקט אלל בככר ונראה מהו מסמר:

חידושי הגר"א
כ טמאים טבוי' הו' קאמר טמאים חמור סיפא הלבו טי דטמאים למחר וקאמר נרשא חמור שאר טי' קאמר נס ק כלל טמאים. ג מסמר כו'. חלקינו ממתני כי משום דמתני כי הוא מלבו דמתני א' ואין הוא מלבו דמתני ד'.

בית שאול
גא ג נטה ונדרר מלה קצין. פי' חמור, ופי' שריח וקוי שער אפס טי' א'.

כוכב מיעקב
ג מסמר וחרחור פחות מכאצבע. גריד ע"י שי"מ מ"ג פי' מרוב לעין ענה שנסרק מקצה אס חמור לקתמא ללמי. והשתא ראה מחמור דהוה חמור.

הג' וחי' הרשי"ש
ר"י אף של טופח. שאן אישא למדק מל' א"כ ישלנו מקצה אל ק"ל. לרין קלא מל' הו' נכמ"א. ור"י חמור. פי' שנת (קלא פי"ג) וימא (גי ע"ה) נכמ"ה אישא למחר. ובאן ימא טי' לחר דל"ם פלו ח"ק מלפיל מ"א שכתב הרשי"ש.

בשאר
חיבור:
מורות.
זמורות.
ול יום
ומלחו
שמש:
גב וו:
של
קרב
פירין

המלח
החוס
הה
האלו
ז"ל:
הק

המה
הינה
הדי
המאה:
הק

ה"מ
הפרש
שלה
הדיש
התלה
זלטה

הכא
הפק
הג"כ
הינה
האין
המ"ם
המאה.
ההיא
הטין
העולם
הכר
ההיות
האדם
האף
ההר
החמר
ההא

הה

פתחו לי שערי כהן צדק אבוא בם אודה יהוה :
ועשיתנו תרינגה :
על כן קרא שמו יהודה זה השער לילי צדוקים יבאו בו בגולה וברנה :

ספר

שער אפרים

מיטאלות ותשובות לדרב הכולל

שר התורה . הי חסיד סי עניו כהלל . בלינא דנאורא * הנאון המפורסם בחסידות ובתורה .
רחף היה שהשכינה עליו חסרה . מרגא ורבנא נאון עוזא אספקלריא המאירה . **אפרים** מבית
אהרן כהנא רבא קדישא ויקרא . מק"ק **ויילנא** הבירה . זכר לדיק וקדוש לברכה לחיי
עם"ב נפשו לזורה . אשר זרחה בכמה קהלות קדושות אור תורתו זכס וברה . ולבטוף ימיו נחקבל
לרב ולמורה . לעה"ק ירושלים חבנה וחכונ בימינו במהרה . ואשר פעירטו קס כט הקען יאור"ה
ועוד לקרא . והלך בדרך ישרה . לקיים מילי דאביו באזהרה . ושמע י"י בקול יהוד"ה ועזר
מזריו היה לו לעזרה . בעת לרה . וזכה למדר חבור זה הקדוש וערא . בתוך עה"ק זאת ירושלים
מר תפארה . הבינה וגם חקרה . לכבוד מר אביו הנאון זנוק"ל ערס ויגע בטיפו ובמאודו ובלבו
נשברה . וכמה הרפתקאות ערו עליו עד שהולילו לאורה . כאשר בהקדמתו ערוכה ושמורה .
וגד ד' עוריס מיוסדים באבני פו יקרה . לר' שערים שער ח"ס . שער דעה . שער נשים *
שער המשפט שדורה . ועשה מפתחות לשערים שיהיה נקל על המעיין למנולא מבוקשו וכפיו
יהיה שגרה .

מהדורה חדשה

בתוספת מפתחות מיוחדים למהדורה זו

בעזרתו יתברך
עיה"ק ירושלים תובב"א
תשמ"א

שאלה על פסוקים הנשפטים מלפני ומוקדם כי שאלך למד מן להראות
 שיש לו דין ענין ולפי מ"ס הוא נכון (אמנם בעיקר פירושו שש"ס שדבר
 הרמב"ם קאי על פסוק ופרה עמם לא כל פירושו כי דיוק הוא וכו' וכן
 שאכתוב עוד לקמן בנ"מ). ולכן כתב בפ"ג מהל' אבות השומאה פ"א
 ופיערים הנשפטי' חצ"פ שם מטמאין המתעסק בהן אם חושב עליהן
 לאכילה לריבין שחינוך בהן שומאה חובלן כ"י שרן הלא כד"ס האשכנזי
 הם עמם אינם משמאים בלא שרן וכתי' שמונה משוגע' השפוטת פנה
 ירא ומ"ס הרמב"ם בפ"ה מהל' פ"א דין ו' דלא עניו בחובלן ומשקן הכל
 טהור לריבין כ"י בפ"א בין פסדים ופיערים הנשפטים והיינו ככלל עניו
 בהל' אבות השומאה פ"ג ובהל' שומאה חובלן ה"ל. ופ"ט ברכות בהל'
 ג"ה ל"ב השנת הראשית על מה דלמדי בנתי' דתי' בהל' דתת' דתי' ר'
 ישמאל פנה ורש"י שאלן טופן לטמא שומאה חמורה כ"י לפי דעת הרמב"ם
 ז"ל ע"פ. וא"כ מ"ס הרמב"ם דפדים ופיערים הנשפטים כ"י בין חובלן
 בין משקן הכל טהור היינו אם לא עניו בו שרן יאחזי כד"ס הנכונים
 והיינו נבי' פסד ופדים כתב דהכל מוריס משמאים דהיינו בנשפר שרן
 וא"כ דברי הרמב"ם קורקוס שכתבו הרמב"ם פוסק כד"ס זהו דבר
 שאין לו שער. ומ"ס הכ"מ והפ"ו לדעת רבינו פרה משמאה שומאה חובלן
 כ"י וז"ל רק ע"י הכשר שרן ודבריהם ל"פ. ומ"ס הכ"מ בפ"ו מהל' אבות
 השומאה הטהור פרה חמורה כ"י משפס' לטון רבינו גדלה להשקיף קאי'
 כ"י ודבר חמס' דשקן לא יטמאו חובלן ומשקן כ"י ע"פ. ומכאן קוביה
 זו ה"ל לא דברי הרמב"ם וז"ל למה שלא עמם על דעתו ולא רחש הרמב"ם
 ז"ל בנשמו מקסא קוביה וז"ל בפ"ה מהל' ז"ל מסי' י' בפירושו להחמיה
 ח"ל וע"י כ"י שרף פרה ופרי' ומשלה שיער משמאים בנדים חמס' עם זה
 אינם משמאים ש"ס כ"י חלל משמאים אחר כ"י יאל' החשוב כי זה סופר
 הכלל אשר אמר ר' יוחנן (והיינו בנשמו ח' פ"ה שאמר כלל א"י) כי
 המשמא בנדים בשעת עניו משמא חובלן ומשקן ליהות חמס' כ"י לפי'
 שהוא מבוחר ואמר לא משמאה בנדים בשעת עניו ולא אחר כל המשמא
 בנדים גרידא ואלה לא יטמאו בנדים חלל בהשפסוק טעם מיוחד וכן זה
 ע"ל. וא"כ כזה משולק נבדיל סרע בעל כפף משנה ודברי הרמב"ם
 עולים ופ"ה ועיין בזה מ"ס הרב בעל תוס' :

בבב השולח מכל מ"ס דלון הלכה כד"ס בהל' דפדים משמא שומאה
 חובלן חובל וסוה"ל לה' עתה הכשר מטעם דפדים פסדות כ"י
 תפרכה וכל השומר לפדות כפדו דמי. וא"כ לפי דל' אמרין כל השומר
 לפדות כ"י ה"ס דל' אמרין כל השומר לתתך כחזק דמי ולכן דחה הכ"י
 דברי רבינו בתוך ה"ו וכתב שאין טעם בדבריו לפי שדברי ר"ב אחיה במ"ד
 דכל השומר לתתך כחזק דמי וזהו דל' בהל' אבות השומאה בנמורה
 פ' בהמה המקסה ה"ו כסנניה רבינא אחר נגד לאו לחיובה קאי שומר
 לחיובה קאי וכל השומר לתתך כחזק דמי ומקסה עם כחזק כד"ס דאמר
 נבי' כל ימות הכלים שרן ארובות ויחיד לקלן משביל עד מקום הנדה דרמי
 והכ"ל עד שיעביל את טלו ומקני אפילו תימא דבין חבדו חובלן כחזק
 דחפתי דמי כ"י ע"פ. וא"כ משמע נבי' חובלן אפילו חליבה דחמס' כל
 השומר לתתך כחזק דמי וא"כ זהו סופר למה שכתבתי דדברי רבינא ה"ו
 אחז' כד"ס בנ"מ כל השומר לתתך כחזק דמי :

בבב ולבאורה י' ל"ב כ"י משמית בנמ"ס בפירושו ומהל' בנמ"ס מקוואות
 משנה ה' ע"פ כ"י ככתב כל ימות הכלים שרן ארובות ויחיד לקלן
 דמקוואות וכל דברי ר"מ דבהמה המקסה ודברי החכמים שם הם דברי
 ר' יהודה דמקוואות וכן הלכה כר"י דמקוואות וממלא חין הלכה כחכמים
 דבהמה המקסה. וכן פסק הרמב"ם בהל' מקוואות פ"ג דין כ"ה ובנ"ד
 כ"י ר"ב כחזק דמקוואות ולא כר"י וא"כ לפ"ו דברי רבינא דלאמר כל השומר
 לתתך כ"י אחיה כחכמים ש"ס כדברי ר"י דמקוואות וזהו דל' בהל' אבות
 השומאה בנמ"ס נמיט' בהל' שמה דברי רבינו בתוך ה"ל. אמנם כ"י
 מצינו בנמ"ס דבהמה המקסה תמלא עיבוב זה אינו נכון שדרי אמרין
 עם רבינא אחר כל השומר לתתך כ"י כחזק כד"ס כ"י ומש"י אפילו תימא
 דבין כ"י משמא דכ"מ נמי אחיה. אכן כ"י מצינו כסנניה דבהמה
 המקסה ה"ו תמלא שאלן את ריבין לכל ה"ו ודבריו דברי רבינא אינם חליבה
 דהלכתא שדרי דברי רבינא הם חליבה דר"מ דתתי' דפסד דפסד השומר
 מנע נכילה ועל זה מקסה ומתאי שומאה סתרים הוא כ"י ומש"י דכ"ל
 כל השומר לתתך כחזק דמי לאשוקי חליבה דחכמים דמתמקין' דכדרי'
 הכשר מנע טריפה שחטט איש קסה ל"ס. ואכן ק"ל כחכמים ובנ"מ
 הרמב"ם בפ"ה מהל' שרן אבות השומאה וא"כ חן את ריבין לדברי רבינא
 שפסד כל השומר לתתך כ"י וא"כ דברי רבינא אינם חליבה דהלכתא. ואך
 ש"ס לחיות זה ד"ל דגם חליבה חמס' לריבין את לתירוטו של רבינא כאשר
 שגם חליבה דחכמים קסה למה ימא השומר כרין מנע טריפה שחטט
 הלא הוא שומאה בית השפרי' ואינו משמא לריבין את לדברי רבינא דכל
 השומר לתתך כחזק דמי. חלל זה איש שוכח ד"ל דלף דשומאה בית

שאלה ב תמלא דברי משה אשר הקדש י' עד וכו' מלך קובייתו
 מאי ש"א נבי' בדיקת מתן דלמדי' בפ"ק דפסחים נבי'
 השומר בית המבוי בחזקת ברוך ומלאו שאינו ברוך אינו יטל לתוך כי
 ולשון מקח טעות ואפילו במקום שחמס' שרן על הדיקא וכתב עם הר"ן
 דמשפטי' בית איש מחייב להחזיר להסווד דמי אכר אחר נתן עבד
 הדיקא חמס' דלמדי' דוראי טמא ליה לאינם למיבד מ"ס בנמוס'
 ולאשוקי מדעת הרמב"ן שפסד' שמ"מ לרף להחזיר לו חמסות כ"י פ"ס
 ונבי' ס"ה אמר' בנמורה דל"ו מילית נבי' השולח ס"ה איש רשאי להשאל
 ואצ"י בנמורה עם מאי חיריה ס"ה אפי' כל מילי נמי דלרש"י וכו'
 ומש"י ס"ה אצ"י ר"מ ליה סד"ל טמא לאינם למיבד מ"ס בנמוס' קמ"ל
 ובנ"מ הרבה להשיב אשו ח"ל דמי והשאל קסה טיבא לנאן דס"ל נבי'
 בדיקת מתן דתמא ליה לאינם למיבד כ"י והלוי' חלואות מצינו אצ"י
 שאינו נדרש איש למה לא ישאל ס"ה לאחר שדרי מ"ס הוא עוסק והסדרים
 ק"ו ומה בבדיקת מתן שלא נ"ל דעתו אי טמא ליה למיבד מ"ס בנמוס'
 אי לא אצ"י אמרין דתמא ליה למיבד מ"ס בנמוס' ומכ"ס נבי' משאל
 ס"ה לחבירו דחזקן לביצים דכ"י למיבד מ"ס בנמוס' ומשאל את
 שפרי לאחר ואינו חושב לקלוטו לא כ"ס וא"כ חמס' מה אשור להשאלו
 לחמס' י' עור לרף לקרקע מ"ס טהור כה"ל ל"ת נבי' טיית שומא לכתך
 בעלית חבדו בלא דעתו דתמא ליה לאינם למיבד מ"ס בנמוס' ובלבד
 שיקבל חליבה אם תמלא מקוואות משמע שומא משום שומר לקוואה כאשר
 בתמלא הוא אם לא קשה אשור כשכל ששאלת מתקלקל ויש לקשות
 ופ"ס בבדיקת מתן דלמדי' דתמא ליה לאינם למיבד מ"ס בנמוס'
 אצ"י' שאלות חלואות משל ועל סגל יורט מורט הרב ה"ו ויבדו ככל
 סן השמים :

תשובה סנה הקוביות ה"ו סנה על בת קדשין וכו' נבי'
 פ"ס' מילתא וסרתי היא וכו' ככלל' לדעת הקדמוני'
 אשר הרעישו ככר כ"ס הנדרי' כ"י אלו מילות כ"י רש"י ח"ל סרתי
 דתמא ליה לאינם לקויו מ"ס בנמוס' קמ"ל חן לקשות מ"ס שמשק
 בפ"ק

שאלה על פסוקים הנשפטים מלפני ומוקדם כי שאלך למד מן להראות
 שיש לו דין ענין ולפי מ"ס הוא נכון (אמנם בעיקר פירושו שש"ס שדבר
 הרמב"ם קאי על פסוק ופרה עמם לא כל פירושו כי דיוק הוא וכו' וכן
 שאכתוב עוד לקמן בנ"מ). ולכן כתב בפ"ג מהל' אבות השומאה פ"א
 ופיערים הנשפטי' חצ"פ שם מטמאין המתעסק בהן אם חושב עליהן
 לאכילה לריבין שחינוך בהן שומאה חובלן כ"י שרן הלא כד"ס האשכנזי
 הם עמם אינם משמאים בלא שרן וכתי' שמונה משוגע' השפוטת פנה
 ירא ומ"ס הרמב"ם בפ"ה מהל' פ"א דין ו' דלא עניו בחובלן ומשקן הכל
 טהור לריבין כ"י בפ"א בין פסדים ופיערים הנשפטים והיינו ככלל עניו
 בהל' אבות השומאה פ"ג ובהל' שומאה חובלן ה"ל. ופ"ט ברכות בהל'
 ג"ה ל"ב השנת הראשית על מה דלמדי בנתי' דתי' בהל' דתת' דתי' ר'
 ישמאל פנה ורש"י שאלן טופן לטמא שומאה חמורה כ"י לפי דעת הרמב"ם
 ז"ל ע"פ. וא"כ מ"ס הרמב"ם דפדים ופיערים הנשפטים כ"י בין חובלן
 בין משקן הכל טהור היינו אם לא עניו בו שרן יאחזי כד"ס הנכונים
 והיינו נבי' פסד ופדים כתב דהכל מוריס משמאים דהיינו בנשפר שרן
 וא"כ דברי הרמב"ם קורקוס שכתבו הרמב"ם פוסק כד"ס זהו דבר
 שאין לו שער. ומ"ס הכ"מ והפ"ו לדעת רבינו פרה משמאה שומאה חובלן
 כ"י וז"ל רק ע"י הכשר שרן ודבריהם ל"פ. ומ"ס הכ"מ בפ"ו מהל' אבות
 השומאה הטהור פרה חמורה כ"י משפס' לטון רבינו גדלה להשקיף קאי'
 כ"י ודבר חמס' דשקן לא יטמאו חובלן ומשקן כ"י ע"פ. ומכאן קוביה
 זו ה"ל לא דברי הרמב"ם וז"ל למה שלא עמם על דעתו ולא רחש הרמב"ם
 ז"ל בנשמו מקסא קוביה וז"ל בפ"ה מהל' ז"ל מסי' י' בפירושו להחמיה
 ח"ל וע"י כ"י שרף פרה ופרי' ומשלה שיער משמאים בנדים חמס' עם זה
 אינם משמאים ש"ס כ"י חלל משמאים אחר כ"י יאל' החשוב כי זה סופר
 הכלל אשר אמר ר' יוחנן (והיינו בנשמו ח' פ"ה שאמר כלל א"י) כי
 המשמא בנדים בשעת עניו משמא חובלן ומשקן ליהות חמס' כ"י לפי'
 שהוא מבוחר ואמר לא משמאה בנדים בשעת עניו ולא אחר כל המשמא
 בנדים גרידא ואלה לא יטמאו בנדים חלל בהשפסוק טעם מיוחד וכן זה
 ע"ל. וא"כ כזה משולק נבדיל סרע בעל כפף משנה ודברי הרמב"ם
 עולים ופ"ה ועיין בזה מ"ס הרב בעל תוס' :

בבב השולח מכל מ"ס דלון הלכה כד"ס בהל' דפדים משמא שומאה
 חובלן חובל וסוה"ל לה' עתה הכשר מטעם דפדים פסדות כ"י
 תפרכה וכל השומר לפדות כפדו דמי. וא"כ לפי דל' אמרין כל השומר
 לפדות כ"י ה"ס דל' אמרין כל השומר לתתך כחזק דמי ולכן דחה הכ"י
 דברי רבינו בתוך ה"ו וכתב שאין טעם בדבריו לפי שדברי ר"ב אחיה במ"ד
 דכל השומר לתתך כחזק דמי וזהו דל' בהל' אבות השומאה בנמורה
 פ' בהמה המקסה ה"ו כסנניה רבינא אחר נגד לאו לחיובה קאי שומר
 לחיובה קאי וכל השומר לתתך כחזק דמי ומקסה עם כחזק כד"ס דאמר
 נבי' כל ימות הכלים שרן ארובות ויחיד לקלן משביל עד מקום הנדה דרמי
 והכ"ל עד שיעביל את טלו ומקני אפילו תימא דבין חבדו חובלן כחזק
 דחפתי דמי כ"י ע"פ. וא"כ משמע נבי' חובלן אפילו חליבה דחמס' כל
 השומר לתתך כחזק דמי וא"כ זהו סופר למה שכתבתי דדברי רבינא ה"ו
 אחז' כד"ס בנ"מ כל השומר לתתך כחזק דמי :

בבב ולבאורה י' ל"ב כ"י משמית בנמ"ס בפירושו ומהל' בנמ"ס מקוואות
 משנה ה' ע"פ כ"י ככתב כל ימות הכלים שרן ארובות ויחיד לקלן
 דמקוואות וכל דברי ר"מ דבהמה המקסה ודברי החכמים שם הם דברי
 ר' יהודה דמקוואות וכן הלכה כר"י דמקוואות וממלא חין הלכה כחכמים
 דבהמה המקסה. וכן פסק הרמב"ם בהל' מקוואות פ"ג דין כ"ה ובנ"ד
 כ"י ר"ב כחזק דמקוואות ולא כר"י וא"כ לפ"ו דברי רבינא דלאמר כל השומר
 לתתך כ"י אחיה כחכמים ש"ס כדברי ר"י דמקוואות וזהו דל' בהל' אבות
 השומאה בנמ"ס נמיט' בהל' שמה דברי רבינו בתוך ה"ל. אמנם כ"י
 מצינו בנמ"ס דבהמה המקסה תמלא עיבוב זה אינו נכון שדרי אמרין
 עם רבינא אחר כל השומר לתתך כ"י כחזק כד"ס כ"י ומש"י אפילו תימא
 דבין כ"י משמא דכ"מ נמי אחיה. אכן כ"י מצינו כסנניה דבהמה
 המקסה ה"ו תמלא שאלן את ריבין לכל ה"ו ודבריו דברי רבינא אינם חליבה
 דהלכתא שדרי דברי רבינא הם חליבה דר"מ דתתי' דפסד דפסד השומר
 מנע נכילה ועל זה מקסה ומתאי שומאה סתרים הוא כ"י ומש"י דכ"ל
 כל השומר לתתך כחזק דמי לאשוקי חליבה דחכמים דמתמקין' דכדרי'
 הכשר מנע טריפה שחטט איש קסה ל"ס. ואכן ק"ל כחכמים ובנ"מ
 הרמב"ם בפ"ה מהל' שרן אבות השומאה וא"כ חן את ריבין לדברי רבינא
 שפסד כל השומר לתתך כ"י וא"כ דברי רבינא אינם חליבה דהלכתא. ואך
 ש"ס לחיות זה ד"ל דגם חליבה חמס' לריבין את לתירוטו של רבינא כאשר
 שגם חליבה דחכמים קסה למה ימא השומר כרין מנע טריפה שחטט
 הלא הוא שומאה בית השפרי' ואינו משמא לריבין את לדברי רבינא דכל
 השומר לתתך כחזק דמי. חלל זה איש שוכח ד"ל דלף דשומאה בית

ספר גור אריה יהודא

הפעם אודה את ד' בחיבור גור אריה יהודא אשר חנן ד' לי אריה יהודא ליב תאומים הרובין תחת משא עבודת הקודש פה ק"ק בראד הבירה והקרייז בן א"א המנוח הגאון המפורסים מוהר"ר יוסף תאומים שהיה בילדותו אב"ד דק"ק אוסטרווצי ואח"כ ראש ישיבה ודרשן דק"ק פוזנא ואח"כ בק"ק לובלין בן הרב הגאון מו' ארי ליב תאומים אב"ד דק"ק קרעשיב אחיו של הגאון המפורסים ר' חיים יונה תאומים אב"ד דק"ק ברעסלע בן הגאון המפורסים בכל קצוי ארץ מו"ה יחזקאל פייבל תאומים אב"ד דק"ק פרעמסלא אחיו של הגאון מוהר"ר מאיר שהדפיס העין יעקב בן הגאון המפורסים מוה' יונה תאומים בעהמ"ח קיקיון דיונה ואין בודקין כו' כי כבר נדפס יחוסו בעין יעקב דפוס אמשטרדם דפוס קאשמן שהיה נכד הגאון מוהרש"ל ויחוסו עד רש"י ז"ל ושאר אבות הקדושים הן מצד אבי והן מצד אמי הידועים לי המה הגאון החסיד מוהר"ר נטע אב"ד דק"ק טורבין מזרע מגלה עמוקות והגאון מוה' ר' העשיל והגאון מוהר"ם מלובלין והגאון ר' ליב הגדול והגאון מו"ה ברוך ראפופארט ואמי מורתי הרבנית הצנועה מ' ריזל ז"ל בת הגאון החסיד מוהר"ר נטע שהיה אב"ד דק"ק טורבין מזרע מגלה עמוקות ומזרע המפורסים הגאון רבינו הגדול מו' העשיל חתן הגאון מוה' ברוך ראפופארט שהיה אב"ד דק"ק פירדא וזכות אבותי הקדושים יעמוד לי שלא ימיש התורה מפי ומפי זרעי ומפי זרע זרעי מעיינותי חוצה ויהיה מקובל בפי הבריות אמון סלה:

[נוסח שער דפוס ראשון זאלקווא תקפז]

אורה חיים - יורה דעה

יוצא לאור מחדש בעריכה מחודשת באותיות מאירות עינים
 ובהגה מדוייקת בתוספת מראי מקומות הערות וצינונים
 מפתחות העינים והמקורות ותולדות המחבר

יוצא לאור ע"י
 זכרון אהרן
 פשיה"ק ירושלים תשע"ח

שו"ת גור אריה יהודה

שאלות ותשובות בחלק אורח חיים

סימן א

דמפרתי דמי, וא"כ הכא נמי בכללה היתר כמו דפריסת המוציא, דמאי עומד לקצוץ שיין, דהרי אפילו מצוה ליכא דמיירי בחול, עיין שם בב"י, ועוד מאן מפיס דאותו חתיכה יחתוך לאכול, דלמא חתיכה אחרת מצד אחר, א"כ על כל חתיכה שבוצע לא שיין לומר כמאן דמפרתי דמי. ואין לומר סברתו של רבינו ברוך דאף בכללה היתר, מ"מ בשכבר התחיל לחתוך ודעתו לחתוך כולה שוב אמרי' סברא דחבורי אוכלין כמאן דמפרתי דמי. ומצאתי ראייה לזה ממסכת עוקצין פ"ב משנה ה' מחתך לבשל כו', התחיל לפרק אוכל שהתחיל בו אינו חיבור, ועיין שם בחוס' יו"ט שכתב בשם הר"ש דמפרש אותה חתיכה שהתחיל למרק בה אינו חיבור דסופו למדקה לגמרי ע"ש, דלפ"ז גם התם באבר מן החי ג"כ נימא כיון דחישב עליו לאכילה א"כ תיכף כשהתחיל לחתוך נימא ג"כ כמאן דמפרתי דמי כיון דדעתו לחתכה וכבר התחיל לחתוך. ואין לתרץ ע"פ מאי דמקשים תוס' בסוגיא הג"ל בזה דמתרץ עולא דמתני' דלאו טומאת בית הסתרים היא משום דבשעת פרישתן מקבלת טומאה מאביהן, וכתבו התוס', וא"ת גבי חותך בשר מאבר מן החי דטמא דמוקים כו' מאיר דמטמא טומאת בית הסתרים דלא משני ג"כ בשעת פרישתן מקבלת טומאה מאבר, וי"ל דבעי לאוקמי בנתיזין בכל כחו עכ"ל ע"ש, ולפ"ז ליכא למימר כיון דהתחיל לחתוך להוי כמאן דמפרתי דהרי מוקי בנתיזין בכל כחו בבת אחת, דלענ"ד זה אינו, דבשלמא לענין דנימא בשעת פרישתן מקבלת טומאה מהאבר שפיר שיין הסברא דבנתיזין בכל כחו אותו צד המתחלת להתיז שוב אינו נוגע בהאבר שעומד למרחוק, אבל על כל פנים אף בכל כחו אינו יכול להתיז בבת אחת, ותיכף כשהתחיל להתיז עדיין נוגע עוד בצד המחובר ונטמא מחמת הסברא דכמאן דמפרת דמי.

אך אחר העיון נראה לענ"ד לקיים דברי רבינו ברוך הג"ל דלא תקשי עליו מקושית התוס' הג"ל, עפ"י מאי דמקשים תוס' (שם עב, ב בד"ה כשעת פרישתן) לתירוץ דעולא

והלכה כרבי יהודה, וכן כתבו הגהות מיימוניות כפ"ז (שם) בשם הר"ם, ואע"פ שההגהות כתבו אחר זה שרבינו ברוך כתב דאין להושי' לכך כיון שסוף סוף יש לחתוך ולבצוע לית לן בה וקרי שפיר שלם, הוי ליה יחיד לגבי הר"ם והרא"ש ז"ל, ועוד שאין טעם בדבריו עכ"ל.

ראיתי בשו"ת שער אפרים חלק או"ח סימן א' שכתב בזה דמביא הב"י (או"ח סי' קטו)¹ בשם רבינו ברוך לענין פרוסת המוציא דאין לחוש באוחו בקטן ואין גדול עולה עמו, כיון דסוף סוף יש לחתוך ולבצוע לית לן בה וקרינן בה ככר שלם, וכתב עליו הב"י שאין טעם לדבריו. וכתב השער אפרים דיש לפרש כוונתו דפוסק כרבינא דמתרץ במסכתא תולין דף ע"ב (ע"כ) במאי דאמרי רבנן בהוציא עובר את ידו, שחט את אמו ואח"כ חתכה הבשר מגע טריפה, ופריך אמאי טומאת בית הסתרים הוא וטומאת בית הסתרים לא מטמא, ומתרץ רבינא עובר לחתיכה קאי וכל העומד לחתוך כחתוך דמי, ופריך כמאן כו' מאיר כו', ומתרץ אפי' תימא רבנן חבורי אוכלין כמאן דמפרת דמי ונגעו בהדדי עכ"ה. וא"כ לכאורה בפריסת המוציא תיכף כשהתחיל לחתוך אף שעדיין באוחו בקטן הגדול עולה עמו מ"מ אמאי מיקרי שלם, הרי כל העומד לחתוך כחתוך דמי וחבורי אוכלין כמאן דמפרתי דמי, אלא ע"כ אף דחתוך דמי מ"מ מיקרי שלם לענין המוציא, א"כ הכא נמי כשאין גדול עולה עמו מקרי שלם לענין המוציא, ומתמה על הב"י במ"ש שאין טעם לדבריו.

והנה לענ"ד לכאורה צדקו דברי הב"י, דהנה אם נימא כסברת שער אפרים לדעת רבינו ברוך הג"ל, א"כ מה יענה בזה דמקשים התוס' שם בסוגיא (שם עג, א) ד"ה חבורי אוכלין, תימא דלא משני הכי בהעור והרוטב (שם) דף קכ"ח (ע"כ) בזה דתירץ החותך כזית בשר מאבר מן החי, חתכו ואח"כ חישב עליו טהור, חישב עליו ואח"כ חתכו טמא, ופריך התם טומאת בית הסתרים הוא, ודוחק להעמידה כו' מאיר, וי"ל דלא אמרינן כמאן דמפרתי דמי אלא הכא דעומד לקצוץ כי הכא דהאבר אסור והשאר מותר, אבל גבי אבר מן החי דהכל אסור ואינו עומד לחתוך לא אמרינן כמאן דמפרתי דמי עכ"ל. ולפ"ז מצינו היכא דהכל אסור לא אמרינן כמאן

1. שכתב הטור שם: וצריך לחתוך מעט שאם יאחזו בפרוסה שיעלה שאר הככר עמו דאל"כ חשוב כפרוס. וכתב עליו הב"י: כן כתב שם הרא"ש, והביא ראייה מדתנן בפרק שלישי דטבול יום (מ"א) דבי מאיר אומר אם אוחז בגדול והקטן עולה עמו הרי הוא כמזוהו דבי יהודה אומר אם אוחז בקטן והגדול עולה עמו הרי הוא כמזוהו

שטמא ממקום אחר שהכזית יכול להיות מטמא ומצטרף עכ"ל ע"ש. לפ"ז לשיטת התוס' דאמרי' מטמא ומצטרף א"כ מקשים שפיר דלישני בהעור והרוטב בשעת פרישתן מקבלים טומאה מהאבר, וליכא לתרץ כסברת המשנה למלך הנ"ל דבשעת פרישתן הוי פחות מכביצה, דזה אינו דאכתי בשעת פרישתן דעדיין הוא מחובר באותו מקצת שעדיין לא פירש, א"כ האבר מצטרף להדי בשר דליהוי כביצה ומטמא ג"כ מן הנגיעה שנוגע בהאבר באותו צד שכבר פירש כמו גבי כזית נבילה הנ"ל דאמרינן מטמא ומצטרף.

וע"פ זה נראה לענ"ד לתרץ נמי מה דמקשה שם הגאון משנה למלך הנ"ל על תירוצם של תוס' דמתרצים דבעי לאוקמי אף בנתזין בכל כחו ע"פ מ"ש התוס' בא"ד דאמאי לא מקשי לעולא כמו דמקשי לשמואל בכריתות דאמר גבי מכשירין דכרישן עצמן הוכשרו מאי טעמא דבשעת פרישתן מהן הוכשרו, ופריך עלה ממתניתין דקתני ערב פסח הולך אצל רופא וחותר אבר מדולדל עד שיניח כשערה וחותרו בסירא כו', ואי בשעת פרישתן הוכשרו הכי נמי בשעת פרישתן מאבר מטמא לאדם ומשני בנתזין בכל כחו, והשתא טפי הוי ליה לאקשווי הכא לעולא מטומאה לטומאה, ותירצו דאעולא דהכא לא מצי למיפרך דהכא אפילו בנתזין בכל כחו מקבלין טומאה בשעת פרישתן דעד שלא הבדילו לגמרי נוגע קצת באביו, אבל התם גבי אבר מן החי כל זמן שלא הבדילו לגמרי אינו מטמא ואין לחוש לנוגע קודם שהבדילו לגמרי עכ"ל. לפ"ז נראה דס"ל דכל דבר המטמא (אף) כשלא הבדילו לגמרי אף בנתזין בכל כחו ג"כ מטמא, וזה סותר למה שכתבו התוספות לעיל דהאי העור והרוטב בעי לאוקמי בנתזין בכל כחו ולהכי לא משני בשעת פרישתן מקבלת טומאה מהאבר, עכ"ל המשנה למלך. והקושיא עצומה דהתוס' יסתור את עצמו בדיבור אחר. אח"כ ראיתי שגם המהרש"א בחידושו הרגיש בזה.

ולענ"ד ניחא ע"פ מה דנקדים תחלה מה שראיתי במשנה למלך שכתב בפ"ד מהלכות טומאת אוכלין הלכה ג' וז"ל וכל האוכלין מצטרפין לכביצה דווקא כשהן מחוברין כו', מיהו נראה מדבריהן דכל שהוא מחובר קצת אף שהיה מגביה הא' היה ניתק חבירו חשוב חיבור ומצטרף עכ"ל. והנה דבריו נקחים ממה שכתבו התוס' בחולין דף קי"ח ע"ב ד"ה אין יד לפחות מכזית וז"ל ונראה לפרש שזה חצי זית מחובר עם כביצה אוכלין אבל אינו מחובר כל כך ואם היה מגביה אותו היה ניתק אותו כביצה אוכלין מאותו פחות מכזית ולא

דבשעת פרישתן מקבלת טומאה מאביהן, א"כ קשה בסוגיא דהעור והרוטב גבי חותר בשר מאבר מן החי דחישב עליו ואח"כ חתכו טמא דמוקי כו' מאיר דבית הסתרים מטמא, ולא משני דבשעת פרישתן מקבלת טומאה מאבר. והנה מצאתי להגאון בעל משנה למלך בפ"ג כ"ג מהלכות כלים הלכה ט' שמתרץ לקושיא זו בטוב טעם, ותוכן כוונתו בזה, דאמר התם החותר כזית בשר מאבר מן החי, וכתב רש"י דבתוספתא לא גרסינן כזית, וכגון דאיכא כביצה, וכונתו דהא אין אוכל מקבל טומאה בפחות מכביצה, וכתב הגאון בעל משנה למלך הנ"ל ד"ל דלעולם גרסינן כזית דאפילו הכי לא קשה מידי, דהרי זה חישב על הבשר שבאבר שהיה בו כביצה ונטמא בעודו במחובר, א"כ אף שמה שחתך היא פחות מכביצה מ"מ טמא הוא שהרי בשעה שנטמא היה בו כביצה, וי"ל דהאי חישב לאו (היינו)² רק על מה שחתך אלא שחישב על כולו או על כביצה על כל פנים ואח"כ [אם] חתך אף כזית מ"מ טמא היא. וע"פ זה מתרץ קושיית התוס' הנ"ל, דהרי כל זה אם נימא דטומאת בית הסתרים מטמא שפיר אמרינן דנטמא בעודו מחובר דהיה אז כביצה, אבל אם נימא דבשעת פרישתן מקבלת טומאה מאביהן אבל בית הסתרים אינו מטמא, א"כ בשעת פרישתן שוב אינו כביצה דהרי גרסינן החותר כזית א"כ שוב אינו מקבלת טומאה מאבר, ע"כ תוכן דבריו, ומסיים וזה כפתור ופרח, ובאמת הדברים מתוקים וראויים למי שאמרם.

אך כד דייקין ביה פורתא דבריו תמוהים ע"פ מה דאיתא במסכת כריתות דף כ"א (ע"א) נבילת בהמה טמאה בכל מקום צריכה מחשבה ואינה צריכה הכשר, ואמר ליה רב לרבי חייא מחשבה למה לי לטומאה קלה היא גופה טומאה היא, ומתן רב חנינא אפילו תימא דהוי כזית הכא במאי עסקינן כגון שחפוהו בבצק, ופירש"י שחפוהו בבצק פחות מכביצה וזה משלימו לכביצה, דאע"ג דהיא גופא טמא מהני ליה צירוף, דהשתא לא מטמא במגע דהא מכוסה הוא, וכי אמר דמצטרף בהדי בצק לטומאת אוכלין דאיכא כביצה אוכלין טמאין ומטמאין אוכלין הנוגעין בהן עכ"ל. הנה הכא מסתימת לשונו משמע דהאי בצק לא נגע כלל בטומאה אחרת [אלא] רק באותו כזית נבילה, ואף דאינה כביצה ואינו יכול לקבל טומאה מ"מ מהני האי כזית נבילה לבצק להצטרף לכביצה ולטמא³. אך באמת ברש"י בחולין דף פ"ב (ע"א בד"ה ואמר ריש לקיש) לא כתב כן, דרק פירש"י המקבל האי בצק טומאה אם יגע בטומאה ע"ש. אבל באמת התוס' בבא קמא דף ע"ז (ע"א) בד"ה פרה מטמאה וכו' כתבו דנראה לר"י ולא דק דנראה שטמא הבצק מן הנבילה על ידי צרופו לכביצה כמו

2. מלה מיותרת. 3. הלשון מנומנם, וכונתו לומר דמהני בצק להצטרף לכזית נבילה לשיעור כביצה ולטמא. 4. אלא פירש כו'. 5. מלה מיותרת.

מקבלת טומאה מהאבר משום דבעי לאוקמי אף בנתזין בכל כחו, ולפ"ז לא מצי לתרץ דאכתי עד שלא הבדיל לגמרי נוגע קצת באביו, וזה אינו דא"כ ישאר כקושיית המשנה למלך דהרי הגירסא חותך כזית והרי אינו מקבל טומאה רק בכביצה, דבזה ליכא למימר כמו שכתבנו דגם האבר מצטרף להכשר דלהוי כביצה ומטמא ומצטרף, וזה אינו כיון דנתזין בכל כחו ליכא למיחש רק דנוגע בעוד שלא הבדיל לגמרי ואז הוי אוחז בגדול ואין הקטן עולה עמו דלא הוי חיבור ואינו מצטרף האבר להכזית דליהוי כביצה, א"כ אף דנוגע לית לן בה, ולהכי לא מצי לתרץ בשעת פרישתן מקבלת טומאה מאבר.

ואחר אשר העמדנו דברי התוספות הנ"ל על מכונס נהדר לנידון דידן, דהנה גם בקושיית התוס' הלזו (חולין עג, א בד"ה חבורי אוכלים) שהקשו לרבינא דכל העומד לחתוך כחתוך דמי וחבורי אוכלין כמאן דמפרת דמי א"כ יוקשה דאמאי מוקי להא דהחתוך כזית בשר מהאבר מן החי כד' מאיר ולא מתרץ ג"כ כרבינא. והנה לכאורה גם בזה יש להבין ד"ל כתירוץ המשנה למלך הנ"ל, דהרי גרסינן החותך כזית, וקשה דהרי אין אוכל מקבל טומאה בפחות מכביצה, וצ"ל דנטמא במחובר להאבר דהיה אז כביצה, ולפ"ז כל זה אי נימא טומאת בית הסתרים מטמא כד' מאיר ניחא, אבל אם נימא דנטמא מחמת חבורי אוכלין כמאן דמפרתי דמי והוי כאלו נפתח אותו כזית, א"כ ישאר בקושיא דהרי אינו נטמא בפחות מכביצה, ובוזה אין לתרץ כמו שכתבנו דמטמא ומצטרף וזה אינו דהשתא דנימא דחתוך דמי מחמת דחיבורי אוכלין כמאן דמפרתי דמי, א"כ הוי כאילו נבדל לגמרי ולא הוי חיבור להצטרף.

אך דבאמת ניחא, דהרי קושיית התוס' נימא חבורי אוכלין כמאן דמפרתי דמי היינו אף באבר [שהוא] עדיין שלם ולא נחתך, א"כ מאן מפיס לומר דכמאן דחתוך כזית⁶, נימא חיבורי אוכלין כמאן דמפרתי כביצה ממנו ונטמא בכביצה, א"כ אף דחתוך אח"כ רק כזית נשאר בטומאתו, ולפ"ז מתרצין תוס' שפיר דגבי אבר מן החי דכולו אסור לא אמרינן כמאן דמפרתי דמי, ולא קשה מידי דלפי סברת רבינו ברוך דבכולו היתר מ"מ כיון דמתחיל לחתוך ודוצה לחתכו אמרינן כמאן דמפרת [דמי], א"כ הכי נמי בכולהו איסורא כיון דמתחיל לחתוך ומה שרצה לחתוך נימא כמאן דמפרת [דמי], וזה אינו דהרי השתא לא נימא דנטמא רק אחר שהתחיל לחתוך משום דנימא דמה שהתחיל וכוונתו לחתוך הוי כמאן דמפרת, והרי אין רצונו וכוונתו לחתוך רק כזית, א"כ אף דנימא דאוחז כזית הוי כמאן דמפרת מ"מ אינו מקבל טומאה דהוה פתוח

הוי יד לשאר אוכל אלא לפחות מכזית כד' עכ"ל ע"ש. ולענ"ד לא ביאר הגאון כל צרכו, דמסתימת הלשון משמע דמחובר קצת אף שהיה אוחז בגדול ואין קטן עולה עמו ג"כ הוי חיבור, ובאמת זה אינו דהרי היא פלוגתא בחולין דף קכ"ז (ע"ב) דחד אמר בעינן אוחז בקטן והגדול עולה עמו אז הוי חיבור וחד אמר אף באוחז בגדול והקטן עולה עמו הוי חיבור, אבל משמע התם דאם אוחז בגדול ואין הקטן עונה עמו לכ"ע לא הוי חיבור, וזה ג"כ משמע מדברי התוספות הנ"ל דדייקן דאם היה מגביה אותו היה ניתק אותו כביצה אוכלין מאותו חצי זית, ולא כתבו סתמא אבל אינו מחובר כל כך דאם היה אוחז האחד היה השני ניתק ממנו, אלא ע"כ דגם הם כוונו דבאמת [אם] היה אוחז בהגדול דהיינו הכביצה היה הפחות מכזית דהוא הקטן ניתק ממנו לא היה חיבור, ואז אף אם היה נוגע הטומאה בהפחות מכזית עצמו לא היה נטמא הכביצה אוכלין, ולהכי כתבו דמייירי דבאמת אם היה אוחז בהגדול היה הקטן עולה עמו, רק דאם היה אוחז ומגביה אותו הפחות מכזית היה ניתק אותו כביצה אוכלין מאותו פחות מכזית, דבזה באמת אם היה הטומאה נוגע בהפחות מכזית עצמו שפיר היה טמא הכביצה המחובר לו מחמת דהוי אוחז בגדול והקטן עולה עמו, אלא דהכא לענין יד לא חשיב יד אלא להפחות מכזית משום דלענין יד בעינן דיהיה אוחז ביד והחתיכה ניטלת עמו כדאיתא לקמן דף קי"ט (ע"ב) דנימא לא הוי יד לבשר דפסק הבשר אי מטלטלו ע"י הנימא, ולהכי הכא דאם היה מגביה להפחות מכזית לא היה הכביצה ניטלת עמו לא הוי יד להכביצה, וזה ברור דגם לענין חיבור לטומאה בעינן אוחז בגדול והקטן עולה עמו על כל פנים, [ועיין במשנה טבול יום (פ"ג מ"א) וברמב"ם הל' טומאת אוכלין (פ"ו ה"ט)]⁶, ועיין בשו"ת שער אפרים ח"א סי' א', ומבואר ג"כ להדיא דלמרו מזה לפריסת המוציא דבעינן על כל פנים אוחז בגדול והקטן עולה עמו דלמדו מטומאה ע"ש.

ואחר אשר ביארנו יובנו דברי התוס' הנ"ל דלא תקשי אהרדי, ד"ל דבאמת התוספות עצמם בתרוצם דבעי לאוקמי אף בנתזין בכל כחו כוונתם לתירוץ המשנה למלך הנ"ל, דהיינו דבאמת סברת התוס' דאף בנתזין בכל כחו מ"מ בעוד שלא הבדיל לגמרי נוגע קצת באביו, והאי שלא הבדיל לגמרי היינו שנוגע עור במעט מזעיר ומחובר כשערה והוי מסתמא אוחז בגדול ואין קטן עולה עמו, ולפי מה שבררנו דאם היא תלוש כל כך עד שאם אוחז בגדול ואין קטן עולה עמו לא הוי חיבור לטומאה. ולפ"ז יש לומר דכוונתם ותירוצם קאי הכי, דלא מצי לתרץ בהעור והרוטב בשעת פרישתם

מאבר הרי לא בעי צירוף לשיעור טומאה, וא"כ כל שנוגע במקצת מקבל טומאה. 8. הלשון מגומגם, ונראה דכוונתו לומר דמאן מפיס

6. ומה שהיה כתוב "ועיין ברמב"ם פ"ג מהלכות ט"ו" הוא ט"ס.
7. מה שאין כן במה שאמר עולא דבשעת פרישתן מאבר מקבל טומאה

אוכל שפיר מצטרף, אבל אם נימא בשלא חישב [אלא] רק חתיכה נעשה מחשבה א"כ אין על האבר תורת אוכל ושוב אינו מצטרף ובהחתיכה ליכא כביצה⁹.

והשתא דאתינא להכא יצאנו לדין בדבר החדש לתרץ קושיות התוס' הנ"ל ע"פ מה שכתבו התוס' בבבא קמא דף ע"ז (ע"א) בד"ה פרה וכו' במה דאיתא בזבחים דף ק"ה (ע"א) תנו רבנן השורף פרה ופרים והמשלח את השעיר מטמא בגדים והן עצמם אינן מטמאין בגדים אלא אוכלין ומשקין דברי ר' מאיר, וחכמים אומרים פרה ופרים מטמא אוכלין ומשקין אבל לא שעיר המשתלח מפני שהוא חי, ופריך בשלמא לר' מאיר כדתנא דבי רבי ישמעאל מה זרעים כו' אלא רבנן אי אית להו תנא דבי ר' ישמעאל ואפילו שעיר המשתלח נמי ואי לית להו פרה ופרים מנא להו, ומשני אין צריכין הכשר טומאה ממקום אחר, פירש"י דנהי דהאי סופו ליטמא טומאה חמורה אין צריכה הכשר טומאה אבל הכשר אוכל בעי, משום הכי שעיר המשתלח דלא חזי לאכילה שהוא חי לא מטמא, והשתא פליגי דר' מאיר סובר דמה שסופו לטמא טומאה חמורה מועיל ליחשב לאכילה, ורבנן סברי דאינו מועיל למחשב אוכל. איברא דתוספות מסקי שם לחלק דדוקא גבי שעיר המשתלח סובר ר' מאיר דמשוי אוכל משום כשישחוט יהיה ממילא אוכל, אבל באבר מן החי ובשאר דברים לא אמרינן דמשוי לר' מאיר אוכל משום סופו לטמא טומאה חמורה. אך דחקו לזה לפרש כן משום דקשיא להו וז"ל ותימא אי פליגי ר' מאיר אכל הני דתני צריכין מחשבה ואין צריכין הכשר, ועוד דהא בזבחים דף ק"ה (ע"ב) בעי למידק דהא דמטמא טומאת אוכלין בכביצה הנאמר בנבילת עוף אתיא כר' מאיר מדסיפא שחיטה ומליקה אתיא כר' מאיר, והיאך בעי לאוכוחי הא על כרחך צריכה מחשבה הנאמר שם לא אתיא כר' מאיר, ועוד מסוגיא דהכא דהחותר דמקשי הש"ס (חולין קכט, א) למה לי הכשר הרי מטמא טומאה חמורה אגב אביו, ומשני כשישימש מעשה עץ שימש, והרי לא מקשה רק על ההכשר ולא מקשה על המחשבה, למה לי מחשבה למאי דמוקי כר' מאיר דהרי מטמא טומאה חמורה אגב אביו, לזה הוצרכו לחלק לר' מאיר בין שעיר המשתלח לאבר מן החי ושאר טומאות.

ולענ"ד קושיא ראשונה לא קשה מידי, דהרי התם בבכורות דף יו"ד (ע"א) הוי בעי למימר דלרבנן איסורא חשיבי והוי בעי לאוקמי כל הני דבעי מחשבה כר' שמעון דוקא, ואף דלא מסיק התם הכי מ"מ מוכח דאין דוחק אי

מכביצה, ומטמא ומצטרף ליכא למימר דהרי אמרינן הכא דכמאן דמפרת דמי כו', ושפיר יש לקיים דברי רבינו ברוך ונתרוקן מעליו הקושיא דהתוספות הנ"ל⁹.

והנה עדיין יש להבין בזה, דמקשים תוס' דלמה לי לאוקמי הסוגיא בהעור והרוטב כר' מאיר ולא כר' יוסי לישני בשעת פרישתן מקבל טומאה מהאבר, דלכאורה יש לתרץ ע"פ מה דאיתא במס' כריתות דף כ"א (ע"א) בזה דתנן החותר מן האדם צריכה מחשבה, וקשיא לן מחשבה למה לי, תעשה חתיכה שלו מחשבה, ואמר ר"ל בחותרך לכלב, והנה גם בסוגיא זו דהחותר כזית בשר מאבר מן החי דקתני חתכו ואח"כ חישוב עליו טהור ג"כ קשה תעשה חתיכה שלו מחשבה, אך ג"כ יש לתרץ דחתכו לכלב, אך לפ"ז בסיפא דקתני חישוב ואח"כ חתכה בזה שפיר קשה למה לי מחשבה תעשה חתיכה שלו מחשבה, ובזה לא שייך לומר דמירי בחתכו לכלב, דהא הרי מירי בשכבר חישוב עליו לאכלו ואיך נימא דחתיכה אח"כ היה לכלב, ועוד דמי דחקו דליתניה דחישוב והחתיכה היה לכלב הוי ליה למיתני בחתכו סתם ולא לכלב דטמא דחתיכה גופא היא המחשבה. אך דבאמת י"ל בהא דאמרינן דחתיכה נעשה המחשבה היינו למה שכבר חיתך אבל לא למה שעדיין לא חתך, ולפ"ז הוצרך למיתני שחישוב, דאם לא כן יוקשה דהיאך נטמא, דהרי במקום שחתך שוב אינו נוגע ובמה שלא חתך שנוגע אינו חישוב אוכל דהרי היא בלא מחשבה, וחתיכה אינו עושה מחשבה למה שעדיין מחובר ולא חתך כנ"ל. ולפ"ז כל זה אם נימא דהכרייתא מיירי דנטמא מחמת מגע בית הסתרים ולא נגע במקום המחותר והיינו בנתון בכל כוחו או בסכין רחבה א"כ שפיר צריך לחישוב, אבל אם נימא בשעת פרישתן מקבלת [טומאה] מאבר, והשתא נימא דנוגע במקום המחותר, א"כ הדרא קושיא לדוכתא למה לי חישוב, ומדתנא הברייתא חישוב על כרחך מוכח דאתיא כר' מאיר דנטמא מחמת מגע בית הסתרים ולא מחמת נוגע מהאבר בשעת פרישה, ולא קשה מידי קושיית התוס'.

אך לפי מה שבארנו לעיל ניחא דהתוספות באמת גם בקושייתן על כרחך סבירא להו כסברת המשנה למלך דגרסינן החותר כזית, וקשה שפיר לישני בשעת פרישתן מקבלת טומאה מהאבר, וליכא לתרץ דא"כ למה לי מחשבה דזה אינו דהרי יוקשה דהרי תנא כזית ואין אוכל מקבל טומאה בפחות מכביצה, ועל כרחך לומר כסברתינו שכתבנו דהאבר מטמא ומצטרף להכשר, וכל זה בחושב דהיה על האבר תורת

דבלי צירוף אינו מטמא א"כ בעינן שיהא עליו תורת אוכל לפני שחתך כזית, וכאשר חתך הכזית שוב אין צירוף לטומאה, ולכן בעינן שיהא שוב על האבר לפני החתיכה כדי שתחול עליו תורת אוכל לפני החתיכה.

דנחשב כאילו נחתך כזית כו'. 9. כלומר דאע"ג דנימא דכמאן דמי פרתו דמי גם באבר מן החי שהוא כולו איסור היינו דוקא אחר שהתחיל לחתוך, ומכיון דחותרך רק כזית ולא כביצה לכן לא מיטמא. 10. כלומר דכיון

שאינו אוכל כאוכל להכי מטהר משום דהוי משקה סרוח. אך הארכתי בזה בתשובה אחרת (לקמן סי' יח) מה שיש לפקפק בראיה זו.

ועיין בתוספות בחולין דף ע"ג ע"ב בד"ה ס"ד שכתבו דוקא כשפירש הכשר מאבר מן החי צריך הכשר אבל בעודו מחובר א"צ הכשר אע"ג דמעשה עץ שימש, וצ"ל דמעשה עץ שימש מהני לכשפירש שאינו סופו לטמא עוד טומאה חמורה עכ"ל ע"ש. ולפ"ז לר' מאיר בעודו מחובר ג"כ א"צ מחשבה למשוי אוכל כיון דמטמא טומאה חמורה אף דמעשה עץ שימש כמו דא"צ הכשר, רק המחשבה בעינן משום דלכשפירש נימא למפרע מעשה עץ שימש כמו דבעינן הכשר מהאי טעמא. והנה הרמב"ם פוסק בזה כר' מאיר דבשעיר המשתלח לא בעי מחשבה הואיל ומטמא טומאה חמורה כמבואר בפ"ו מהלכות אבות הטומאה הלכה ט"ו, ע"ש בכסף משנה. איברא שהרמב"ם פ"ג מהלכות טומאת אוכלין הלכה ה' מוכח דס"ל כחילוק של התוס' דהרי פסק התם דלא אמרינן סברא דמעשה עץ שימש ואפ"ה בעי מחשבה באבר מן החי, אך לפי מה שכתבתי אינו מוכרח לחלק¹².

והנה עיין בהרב מברטנורא פרק כ"ז דכלים משנה יו"ד דפסק הלכתא כר' מאיר דבית הסתרים מטמאה, ועיין בתוס' יו"ט. ולפ"ז יש לתרץ קושית התוס' הנ"ל דלמה לי לאוקמי הסוגיא דהחותר בשר מאבר מן החי כר' מאיר ולא משני בשעת פרישתן מקבלת כר', דהרי כיון דנימא דהלכתא כרבי מאיר דבית הסתרים מטמא א"כ אינו קשה¹³, רק דאכתי למה לי לאוקמי כחידאי אף דהלכתא כוותיה לוקמי ככו"ע דהיינו אף כר' יוסי, והטעם משום דבשעת פרישתן מקבלת טומאה מהאבר. ולפי מה שכתבתי זה אינו דאם כן ישאר הקושיא למה לי מחשבה תעשה החתיכה שלו מחשבה, ונצטרך לומר דמחשבה בעינן להשוות תורת אוכל על האבר הנשאר כדי להצטרף לכביצה להאי כזית הנחתך לטמא ולהצטרף כנ"ל, א"כ יוקשה דאכתי לר' מאיר דסובר דהיכי דבאמת גם השתא מטמא טומאה חמורה א"צ מחשבה להשוות אוכל רק דחשוב אוכל, א"כ א"צ מחשבה על האבר הנשאר להשוותו אוכל דהאבר מטמא טומאה חמורה, ולכזית הנחתך דאמרינן עליו כיון שפירש מעשה עץ שימש ג"כ לא בעי מחשבה דהא החתיכה שלו נעשה מחשבה, וא"כ יוקשה מחשבה למה לי. ועל כרחך נימא דלא אתיא כר' מאיר בזה דחשיב דמטמא טומאה חמורה לאוכל והרי הלכתא בזה כר' מאיר כנ"ל, א"כ איך יתרץ בשעת פרישתן כדי לאוקמי אף

נימא דלא אתיא כר' מאיר על כל פנים, וגם מתרתי ראיות אחרונות הנ"ל ליכא תברא, דמסוגיא דזבחים לא קשה מידי ע"פ מ"ש תוס' שם בעצמם ד"ה ומדסיפא ר' מאיר דהוי מצי למימר ולטעמיך הא מציעתא דהאוכל אבר מן החי ממנה סופג ארבעים לא אתיא כר"מ ע"ש, וכך כתבו התוספות בפרק גיר הנשה דף ק"ב (ע"א בד"ה ורבי מאיר), ולפ"ז גם מה דמקשים הכא ממחשבה ג"כ יש לתרץ כן דהוי מצי למימר באמת ולטעמיך דהרי הרישא דצדיקה מחשבה לא אתיא כר' מאיר, וגם מסוגיא זו דהחותר בשר מאבר מן החי ג"כ ליכא תברא מרלא מקשה למאי דמוקי כר' מאיר למה לי מחשבה דהרי עדיפא מיניה מקשים תוס' (חולין קטז, א) בד"ה למה לי הכשר, תימא אמאי לא פריך למה ליה לאוקמי כלל כר' מאיר הא מטמאה טומאה חמורה אגב אביו וא"צ לא הכשר מים ולא הכשר שרץ, ונשאר בתימא. ועל כרחך לומר דבאמת הוה מצי למיפרך רק אידי דאיירי מהכשר מקשה על הכשר, ומצאתי בכסף משנה פ"ג מהלכות טומאה הלכה ח' שתירץ כן ע"ש. א"כ גם על מחשבה יש לתרץ כן, ובאמת לפי מה דמשני כששימש מעשה עץ שימש א"כ גם ממחשבה ניחא. ולפ"ז יש לומר דאין חילוק לר' מאיר בין שעיר המשתלח לאבר מן החי ושאר טומאות, וכמו דמצינו לר' מאיר בשעיר המשתלח דמשוי אוכל מחמת שמטמא טומאה חמורה הכי נמי באבר מן החי ושאר טומאות.

ולכאורה רציתי לעשות סמוכין לדברי דלר' מאיר אין חילוק מזה דאיתא בפסחים דף י"ז ע"ב פרה ששתה מי חטאת בשרה טמא רבי יהודה אומר בטלה במעיה, ומסיק התם רב אשי דבטלה במעיה לגמרי משמע ואף מטומאת אוכלין משום דהוה משקה סרוח ע"ש. ולכאורה יוקשה מ"ט דת"ק דסובר בשרה טמא, ודוחק לומר דפליגי במציאות אי הוי משקה סרוח או לא. וע"פ מ"ש דלר' מאיר משוי סופו לטמא טומאה חמורה שאינו אוכל כאוכל ניחא ע"פ מ"ש התוס' יו"ט פ"ט דפרה (מ"ה) דת"ק הוא ר' מאיר, ולפ"ז אף לפי מש"כ התוס' שם (פסחים יח, א בד"ה הא בשרה) דהתם לא שייך הסברא דמעשה עץ שימש וא"כ מטמא הטומאת אוכלין משום דהיה מטמא חמורה, ולפ"ז אף דנפסד מתורת משקה דהוי משקה סרוח מ"מ מטעמא דהיה מטמא טומאה חמורה משוי שאינו אוכל כאוכל לטמאה טומאה קלה, א"כ אף דלא הוי משקה מטמא לר' מאיר בשרה דמשוי שאינו משקה כמשקה לטמא טומאת אוכלין ומשקין, מה שאין כן לר' יהודה (דס"ל)¹⁴ דסובר כרבנן דלא משוי

11. מלים אלו מיותרות. 12. שהרי כל חילוקו של התוס' הוא רק מפני דקשיא דאיך נימא דלא כר"מ, אבל אהרי שהוכיח רבינו דיתכן לומר בהני מקומות שהם דלא כר"מ שוב א"צ לחלק כחילוק התוס' שעיר המשתלח לאבר מן החי. 13. דמאחר דקיי"ל כוותיה לא קשה למה אוקמינן כוותיה.

מחשבה היה [לן] להצטרף לפחות מכביצה אוכלין דאכתי [יש] עליו הטומאת אוכלין דמעיקרא. אך לכאורה י"ל דלפ"ז לא קשה מידי קושית התוס' מעיקרא, ד"ל בסברא נכונה דהא דאמרינן דשבע ליה טומאה היינו טומאה קלה חדשה על הטומאה חמורה שהיה מקודם, אבל בנידון דידן תיכף כשנעשה אבר מן החי בא הטומאה חמורה והטומאה קלה דהיינו הטומאת אוכלין בבת אחת, דהא אף בלא מחשבה כשטמא טומאת אוכלין נעשה אוכל לטמא טומאת אוכלין כנ"ל, ולא מהני המחשבה רק לקבל טומאת מגע כדי שלא יפרח הטומאה קלה ממנה לאחר שיחתך, ובאמת אף אחר המחשבה עדיין הטומאה קלה דמעיקרא עליה עד שיחתך, ועל כזה י"ל דלא אמרינן שבע ליה טומאה. ולא דמי למאי דבעי במנחות דף כ"ד (ע"א) גבי עשרון שחלקו ונטמא אחד והניחו בביסא וחזר טבול יום ונגע באותו טמא אי אמרינן שבע ליה טומאה או לאו ונשאר בתיקו ע"ש, אף דגם התם שני הטומאות שרין, דזה אינו דהתם לענין דמועיל גם השתא שיטמא גם השני שפיר י"ל דאינו מועיל, אבל הכא דהשתא א"צ כלל רק שיהא מהני לכשפירש, וא"כ כיון דגם השתא יש עליו הטומאה קלה שפיר י"ל דלא אמרינן שבע ליה טומאה.

ועפ"ז נראה לענ"ד דיתרוץ מה דמקשים תוס' דאמאי לא משני חבורי אוכלין כמאן דמפרת דמי, דזה אינו דא"כ יוקשה כקושית התוספות דהרי שבע ליה טומאה, וליכא לתרץ כנ"ל כיון דיש עליו הטומאה קלה דמעיקרא מחמת שמטמא טומאה חמורה בעודו במחובר, דזה אינו דהשתא אחר המחשבה דנימא דבא עליו טומאת מגע משום דכמאן דמפרת דמי, וא"כ כיון שאתה מחשיבו כמאן דמפרת אתה מפיק מידי טומאת אוכלין דמעיקרא, דבפירוש אמרינן דמעשה עין שימש והרי עדיין מטמא הטומאה חמורה במחובר, אף דחימא דמעשה עין שימש הא מכל מקום מטמא בטומאה חמורה עדיין במחובר, וא"כ שבע ליה טומאה ולא חייל הטומאה קלה דמחמת מגע מחמת כמאן דמפרת דמי על הטומאה חמורה דאבר מן החי דמקדים, כיון דכבר אתה מפיקע מן הטומאה קלה דמעיקרא, ואי תימא דאכתי הוא עדיין מחובר ויש עליו הטומאה קלה דמעיקרא א"כ היאך תאמר דחל עליו הטומאת מגע דכמאן דמפרת דמי, והיאך נרכיב על תרי ריכשא, וזה ודאי לא מצית אמרת כיון דנימא כמאן דמפרת דמי בטל מעליו הטומאה חמורה דאבר מן החי, דבודאי זה אינו דהרי אכתי כשלא חתך ועדיין שלם בפשיטות

כר' יוסי דלאו הלכתא כוותיה, והרי לפ"ז לא אתיא כר' מאיר דהלכתא כוותיה בזה דלא בעי מחשבה למטמא טומאה חמורה, ולהכי עדיפא ליה לשנויי דבאמת מיירי דלא נגע במחותך רק בבית הסתרים ואתיא כר' מאיר דטובר דבית הסתרים מטמא דהלכתא כוותיה, ולהכי בעינן המחשבה דאם לא כן כשפירש הבשר נימא דמעשה עין שימש ויפרח ממנו הטומאת אוכלין כמו דאמרינן לענין הכשר שרין, ולא שייך דהחתיכה יעשה מחשבה דהא בעינן המחשבה קודם קבלת הטומאה והרי הקבלת הטומאה היא במחובר, מה שאין כן כשחיב ונגע מחמת מגע בית הסתרים נשאר עליו הטומאת אוכלין אף אחר שפירש¹⁴. ולפ"ז התוס' לשיטתו דמחלקים אף לר' מאיר לענין מחשבה בשעיר המשתלח לאבר מן החי כנ"ל, ומה גם שכתב התוס' יו"ט פ"ז מהלכות כלים משנה יו"ד דהוכיח שם דהתוס' פסקו הלכתא כר' יוסי דבית הסתרים לא מטמא ע"ש, א"כ מקשים שפיר דהו"ל לאוקמי כהלכתא אף כר' יוסי ומטעם פרישתן ואתיא אפילו כר' מאיר, והמחשבה בעינן על האבר כדי להצטרף. אבל לפי מה שכתבתי ד"ל דלר' מאיר אין חילוק בין שעיר המשתלח לאבר מן החי, והרי הלכתא כוותיה כמ"ש הרמב"ם בשעיר המשתלח, ולפי מה שכתוב הברטנורה הלכתא כר' מאיר דבית הסתרים מטמא א"כ נתרקן קושית התוספות מעיקרא.

אך לפ"ז ישאר קושית התוספות כמה דמקשים תוס' בחולין דף ע"ב ע"ב בד"ה אלא כר' שהוכיחו דאמרינן שבע ליה טומאה ולא בא טומאה קלה וחייל אם היה טמא טומאה חמורה מקודם אם לא כששניהם באים כאחד, וכתבו התוס', וא"ת בהעור והרוטב דתני החותך כר' חיב עליו ואח"כ חתכו טמא, ופרין בית הסתרים היא, ומשני ר' מאיר היא, והשתא היכי חייל אחר המחשבה טומאת אוכלין דקיל אטומאת אבר מן החי דהוא חמור, וי"ל דטומאת אוכלין חמור שראוי להצטרף לפחות מכביצה אוכלין אבל קודם שיחשוב עליו לא היה [ראוי] להצטרף עכ"ל ע"ש. ולפי מ"ש דלר' מאיר אף בלא חיב כל זמן שלא פירש דמטמא טומאה חמורה חשוב אוכל אף בלא מחשבה ומטמא טומאת אוכלין, רק דמהני מחשבה משום דלאחר שפירש דפרח ממנה הטומאה חמורה נימא למפרע דמעשה עין שימש ולא יהא מטמא טומאת אוכלין כמו שאינו מטמא הטומאה חמורה, עיין בתוס' בב"ק דף ע"ז (ע"א) בד"ה פרה בס"ה, ולהכי בעינן המחשבה שיהיה אוכל לקבל טומאת מגע ויהא מטמא טומאת אוכלין לאחר שפירש. ולפ"ז נסתר תירוץ התוס' הנ"ל, דהרי אף בלא

מחשבה אמאי לא נימא דתיעשה חתיכה שלו מחשבה, וע"כ נצטרך לומר דאתיא דלא כר"מ דקסבר דמשווי טומאה לשאינו אוכל כאוכל ומשום הכי בעי מחשבה, וא"כ שוב אתיא דלא כהלכתא, לכן עדיף לאוקמיה כר"מ דהלכתא כוותיה.

14. ותורף תירוץ של רבינו הוא, דאין להקשות למה אוקמי כר"מ, דאדרבה הא עדיפא לאוקמי כר"מ כיון דקיי"ל כוותיה, ואין להקשות דאמאי לא נימא דבשעת פרישתן מקבל טומאה מאביהן ויהא מתורץ גם אליבא דר' יוסי, דזה אינו, דאי נימא כן שוב יקשה דאמאי בעי

כותיה עכ"ל, הוא תמוה דמה הועיל בזה, הרי אף אי לא שמיע להו הא דרבינא אכתי מאי קושיא היאך נטמא ודחקו להעמידה כר' מאיר, הא בלא זה כל שסופו ליטמא טומאה חמורה א"צ הכשר שרץ, ועל כרחך לומר דהיה ברור להש"ס הסברא דמעשה עץ שימש והוצרכו למגע, וא"כ אכתי דברי הרמב"ם הם מתנגדים להסוגיא, ומה גם לסברתו דטעם של הרמב"ם משום דרבינא א"כ הוא מחמת מגע ולא משום דמטמא טומאה חמורה, והרמב"ם כתב על ההכשר משום דמטמא טומאה חמורה, ומהאי טעמא א"צ לדרבינא ועולא כלל. סוף דברי דברי הכסף משנה יותר תמוהים מדברי הרמב"ם לענ"ד.

והנה לענ"ד דברי הרמב"ם נכונים, דהרי כבר כתבנו דאף דפוסק הרמב"ם בפרק ז' מהלכות אבות הטומאה (הט"ו) כר' מאיר בשעיר המשתלח דמשוי אוכל בלא מחשבה, מ"מ על כרחך ס"ל להרמב"ם החילוק שכתבו התוס' דלר' מאיר דדוקא בשעיר המשתלח הואיל אם ישחוט יהיה ממילא אוכל ס"ל כן אבל באבר מן החי לא ס"ל כן כנ"ל, והראיה דהרי הרמב"ם פוסק הכא (בהל' טומאת אוכלין) דא"צ הכשר מטעם דחשוב מטמא טומאה חמורה ולא ס"ל סברא דמעשה עץ שימש ואפ"ה בעי דוקא חישוב עליו, אלא ע"כ ס"ל כסברת התוספת הנ"ל. והנה לפ"ז הוקשה לו קושיית התוספות הנ"ל דאכתי לר' מאיר היאך חייל הטומאה קלה מחמת מגע בית הסתרים אטומאה חמורה דאבר מן החי שקדמה הרי שבע ליה טומאה, וליכא לתרץ כמו שכתבתי לעיל הואיל והיה הטומאת אוכלין מעיקרא דזה אינו דבלא חישוב לא משוי כאוכל ולא היתה טומאת אוכלין רק אחר מחשבה והרי כבר שבע ליה טומאה, ועל כרחך [צריך] ליה לתרץ כמו שמתרצים תוספות שם די"ל בטומאת אוכלין דחמיר שראוי להצטרף עם פחות מכביצה אוכלין אבל קודם שיתשוב עליו לא היה ראוי להצטרף.

והנה לכאורה במה דמתרץ מעשה עץ שימש אין טעם בדבר, דהרי גם טומאת אבר מן החי אינו מטמא אלא בדאיכא גם בשר וגידים ועצמות, ואמאי נימא דהוי טומאת עץ ולא אוכל, והתוספות הרגישו בזה וכתבו דהיה מטמא משום אבר ועתה אינה אבר והוא דחוק, ולענ"ד י"ל טעם נכון דהרי אמרינן (חולין קכא, א) מה זרעים שאין סופן לטמא

מטמא משום אבר מן החי, רק דלענין טומאת אוכלין מטמא כשפירש¹⁵ אמרינן סברא דאף כשהיה מטמא מעשה עץ שימש ולא מחמת אוכלין, אבל על כל פנים במחבר מטמא טומאה חמורה שבע ליה טומאה, אבל לענין הטומאת אוכלין לא נוכל לרכוב אחרי ריכשא לומר שמטמא במגע מחמת מחשבה מחמת כמאן דמפרת דמי והוא מחמת שמטמא הטומאת אוכלין דמעיקרא, דאם אתה מחשבו כמאן דמפרת דמי אתה עושה הטומאה חמורה למעשה עץ שימש ואתה מפקיעו מהטומאה קלה דמעיקרא ואיך יוכל לקבל הטומאת מגע החדשה כיון דשבע ליה טומאה הטומאה חמורה דאבר מן החי, ולהכי הוצרך לומר דבית הסתרים מטמא דהשתא שפיר אמרינן דלא שבע ליה טומאה משום דעדיין עליו הטומאת אוכלין דמעיקרא, ולהכי מקבל הטומאת אוכלין אחר המחשבה במגע בית הסתרים אף דחשיב הכל כמחבר לענין אף כשפירש א"כ בחיתוך ישאר עליו הטומאת אוכלין דמחמת נגיעה בית הסתרים, ודוק היטב כי הוא ברור כפתור ופרח¹⁶.

וע"פ האמור יובן בזה דפסק הרמב"ם פ"ג מהלכות טומאת אוכלין הלכה ה' וז"ל החותך בשר מאבר מן החי כר', חישוב עליו וא"כ חתכו אינו צריך הכשר מפני שנטמא טומאה חמורה כנבילה וכל המטמא טומאה חמורה אינו צריך הכשר. וכתב עליו הראב"ד, א"א טעה בכל זה שאין לטמא טומאה חמורה אע"פ שעל גבי אביו היה מטמא כששימש מעשה עץ שימש, ומה שאמרו חישוב עליו וא"כ חתכו טמא מוקים לה בשחושכו ובחבורו עם האבר נטמא, וכל זה אליבא דר' מאיר דאמר בית הסתרים מטמא, כל זה מן הגמרא אבל הוא תפס התוספתא שמצא. והנה הכסף משנה העיד כי באמת הקושיות על רבינו חזקת, ואין לחשדו שתפס התוספתא שמצא ונעלמו ממנו דברי הגמרא או לא חשש להם. ומה שתירץ הכסף משנה די"ל דהא דמקשה רבא בר חנן למה לי הכשר הוה מצי למימר למה לי לאוקמי כר' מאיר דהרי מטמא טומאה חמורה א"צ אפילו הכשר שרץ, ומה ששני ליה רבא מעשה עץ שימש שנויא בעלמא הוא ולא סמכינן עליו וכר', הוא דחוק גדול. וגם מה דמסיים דהוה קשיא ליה לישני כעולא בשעת פרישתן מקבלת מהאבר או כרבינא דחבורי אוכלין כמאן דמפרת דמי, וי"ל דלא הוי שמיע להו ההוא דעולא ורבינא ולהכי סבר רבינו דמתניתין כר"ע¹⁷ והלכתא

15. הלשון מגומגם וכונתו היא: רק לענין שיהא מטמא טומאת אוכלין כשפירש כו'. 16. ותורף תירוצו של רבינו הוא, דאי אמרת דכמאן דאיפרת דמי ועי"ז מקבל טומאה א"כ אתה מחשיבו כאילו הוא כבר חתוך ואברה ממנו הטומאת אוכלין הבאה מחמת הטומאה חמורה של אבר מן החי, וא"כ שוב לא תחול עליו אחר כך הטומאה קלה מחמת מגע כיון דשבע ליה טומאה, שהרי עדיין

תי
ז
זא
על
הפ
לה
בה
לין
לא
חר
על
עיי
יחר
יה
שני
תא
תא
תא
לה

לא
ינו
יכא
מת
תא
מאן
תה
רינן
ורה
מא
ולא
על
אתה
הוא
היאך
היאך
נימא
החי,
יטות

צטרף
כאוכל
עדיף

טומאה במחובר ושפיר קשה הרי שבע ליה טומאה, ועל כרחך לומר דאין חשבינן לטומאת אוכלין חמור כנ"ל, א"כ שפיר שייך הסברא [כיון] דמעשה עץ שימש [משו"ה] בעי הכשר, ולהכי באמת [אתי] שפיר דהוצרך ג"כ לאוקמי כר' מאיר דטמא מחמת מגע, ולא מצי למימר דאחר המחשבה מטמא טומאת אוכלין הואיל שמתמא טומאה חמורה, דזה אינו דהשתא לא יבוא הטומאת אוכלין רק אחר המחשבה והרי שבע ליה טומאה, ואין לומר דהטומאת אוכלין חמורה דא"כ היאך נימא דמטמא טומאת אוכלין הואיל ומטמא טומאה חמורה הרי אתה מחשיב לטומאת אוכלין חמורה, ולהכי הוצרך לומר כר' מאיר דנטמא מחמת מגע בית הסתרים וכשהוכשר¹⁹, דהשתא שפיר שייך לומר דאין מחשבינן לטומאת אוכלין חמורה וחייל אטומאת אבר מן החי כנ"ל.

אבל באמת הרמב"ם דתפס הגירסא שהוא בתוספתא החותך בשר ולא גרס כזית, ובאמת י"ל דמירי בכביצה, ומה גם דהרמב"ם פוסק סוף פ"ב מהלכות טומאת אוכלין (הכ"ו) דאוכל מקבל טומאה בכל שהוא כפשטא דתורת כהנים, א"כ אף בלא כביצה יכול לקבל טומאה בשעת פרישתן, א"כ שפיר שייך לומר דנטמא משום דבשעת פרישתן מקבלת טומאה מאבר, והיינו בעוד שלא הובדל לגמרי דאו לא שייך [לומר] על החתיכה שיטמא מחמת אבר מן החי²⁰, וא"כ לא קשה מירי דשבע ליה טומאה, וא"כ שפיר אמרי' מסברא דטומאת אבר מן החי חשובה טומאה חמורה נגד טומאת אוכלין כאשר הוא באמת כפשוטו²¹, א"כ שפיר א"צ הכשר הואיל והוא מטמא טומאה חמורה, והוא ק"ו מסופו לטמא טומאה חמורה כסברת הש"ס²², ולא שייך הסברא דמעשה עץ שימש, דמה בכך, דהש"ס סובר שפיר האי סברא משום דאמרי' דמטמא במחובר²³, וקשה הרי שבע ליה טומאה²⁴. ועל כרחך לומר הסברא דמחשבינן לטומאת אוכלין חמורה משום שראוי להצטרף לאוכלין, מה שאין כן מעיקרא היה מעשה עץ ולא אוכלין כנ"ל, והוא מחמת ממה נפשך כנ"ל²⁵. אבל להרמב"ם דנטמא בפרישתן מאבר דלא קשה האי קושיא דשבע ליה טומאה שפיר אמרינן דטומאת אבר חמורה ולא שייך מעשה עץ דמה בכך כנ"ל, ושפיר א"צ הכשר הואיל דהוא מטמא טומאה חמורה דאבר כנ"ל. ועל כרחך הוצרך הרמב"ם לכך משום דלא פסק כר' מאיר דטומאת בית הסתרים מטמא רק

טומאה חמורה בעי הכשר יצא מה שסופו לטמא טומאה חמורה, ולפ"ז סברת הש"ס היינו באם מטמא טומאה חמורה יותר מטומאת אוכלין אז שייך כמו קל וחומר¹⁸, אבל אם נימא דטומאת אוכלין הוא חמור מהטומאה שמתמא, בזה לא שייך לומר הואיל ומטמא הקלה יטמא טומאת אוכלין החמורה בלא הכשר.

ולפ"ז הכא מוקמינן כר' מאיר ונטמא אחר שחישב מחמת מגע בית הסתרים, א"כ קשה דאכתי היאך מקבל טומאת אוכלין הא שבע ליה טומאה החמורה דאבר מן החי הקודמת, ועל כרחך לומר כנ"ל דחשבינן לטומאת אוכלין חמור יותר מטומאת אבר מן החי משום [שראוי] להצטרף לפחות מכביצה, וא"כ שפיר לא שייך לומר דאף בלא הכשר מקבל טומאת אוכלין משום דמטמא טומאה חמורה, דזה אינו דהרי אתה מחשיבו לטומאת אוכלין טומאה חמורה יותר מטומאת אבר מן החי, וא"כ בממה נפשך לא יוכל לרכוב אתרי ריכשא, דאם תאמר דאבר מן החי חשיב טומאה חמורה כאשר היא באמת א"כ שבע ליה טומאה ולא יוכל לקבל טומאת מגע דטומאת אוכלין, ואם תאמר דחשיב לטומאת אוכלין טומאה חמורה א"כ הוא בלא הכשר ולא שייך לומר הואיל דמטמא הטומאה חמורה דאבר מן החי. וזה הוא שאלת הש"ס (חולין קכט, א) על מה דמקשה למה לי הכשר הרי מטמא טומאה חמורה אגב אביו, לזה אמר לפי דבריך על כרחך מעשה עץ שימש, והיינו דאתה מחשיב לטומאת אוכלין חמור אחר המחשבה הואיל וראוי להצטרף לפחות מכביצה, מה שאין כן מעיקרא לא היה אוכל להצטרף והיה מעשה עץ, א"כ לפי דבריך הטומאת אוכלין חמור ולהכי בעי הכשר.

וזה באמת [הטעם] להא דהוצרך לאוקמי כר' מאיר ולא מטעם דבשעת פרישתן מקבלת טומאה מהאבר, היינו משום דהגירסא בגמרא החותך כזית והרי אין אוכל מקבל טומאה בפחות מכביצה, והש"ס דילן ס"ל הכי כמבואר בתוס' (פסחים) בפרק כל שעה דף ל"ג ע"ב (בד"ה לאימת מתכשרי), ומשום דבעי לאוקמי אף בנתזין בכל כחו מדתני סתמא, ולא שייך מטמא ומצטרף אף שנוגע עד שלא הבדיל לגמרי [דהא] מ"מ הוי אוחו בגדול ואין הקטן עולה עמו דלא חשוב חבור כמו שבארנו לעיל, ולהכי הוצרך לומר דאתי כר' מאיר וקיבל

בית הסתרים. 24. וא"כ איך חלה טומאת אוכלין על טומאת אבר מן החי. 25. דאם תאמר דאבר מן החי חשיב טומאה חמורה כאשר היא באמת א"כ שבע ליה טומאה ולא יוכל לקבל טומאת מגע דטומאת אוכלין, וליכא למימר דמטמא טומאת אוכלין דהא לא חישב עליו למשוי ליה אוכל, ואם תאמר דחשיב לטומאת אוכלין טומאה חמורה א"כ הוא בלא הכשר ולא שייך לומר הואיל דמטמא הטומאה חמורה דאבר מן החי כיון דטומאת אוכלין חמורה מינה.

18. דאם סופו לטמא טומאה חמורה לא בעי הכשר כ"ש היכא דכבר טימא טומאה חמורה. 19. וכגמי' חולין (קכט, א) הנ"ל. 20. כלומר אע"ג דעדיין לא הובדל לגמרי בכל זאת הרי הוי חתיכה ולא אבר. 21. דאין סיבה לומר דטומאת אוכלין חמורה יותר כיון דלא בעי להצטרף עם פחות מכביצה אוכלין, דהא להרמב"ם גם פחות מכביצה מקבל טומאה. 22. דכ"ש אם כבר טימא טומאה חמורה דלא בעי הכשר. 23. דאזיל אליבא דר"מ דקסבר דמטמא משום מגע

זבוחים פרק טבול יום ס"ל לרבנן דהאי דר' ישמעאל דאמר א"צ הכשר היינו דוקא הכשר מים אבל הכשר שרץ בעי, וזה ג"כ בנבילת עוף טהור ע"ש. ודברים אלו יהיה מסתייעים מדברי רש"י הנ"ל. ועיין בשו"ת חכם צבי סי' ק"ז ד"ה והמדקדק דאין סברא להעלות על דעת הראב"ד לחלק בין הכשר מים להכשר שרץ. ובאמת לכאורה גם מדברי רש"י מורים כן כנ"ל. אך עדיין הדבר צריך אצלי תלמוד.

סימן ב

שאלה

מצורבא מרבנן באותן שעושים בטלית קטן שני נקבים והיה נקב התחתון בתוך ג' אצבעות ונקב עליון היה מעט אחר ג' אצבעות, אם היה כשר הואיל ורובא של אחיזה מהציצית הוא בתוך ג' אצבעות א"כ מיקרי על הכנף אף שקצת יוצא למעלה לית לן בה, או דלמא כיון דקצת יוצא למעלה שוב לא מיקרי על כנפי.

ונראה

לענ"ד לכאורה להביא ראיה לפסול מזה דאיתא במדרכי (הל' קטנות סי' תקמב) בשם תשובת מהר"ם שאין לעשות טלאי תחת כנף משום דרומיא החליצה דדרשינן על ולא מעל דמעל (יבמות קב. א), הכא נמי לא שניא עכ"ל, ומביאו הב"י בטור או"ח (סי' יא). ולפ"ז לפי מה דחזינן דמדמה ציצית לענין על כנפי להליצה לענין מעל רגלו, א"כ לפי מה דאיתא [ביבמות] בפרק מצות חליצה דף ק"ג (ע"א) אמר אממר האי מאן דמסגי על ליחתא דכרעא לא חליץ, ופרש"י אע"ג דתנן מן הארכובה ולמטה כשר, התם הוא דכי נחתך רגלו קים ליה שוק, ורחמנא אמר מעל רגלו דהיינו שוק, אבל האי לאו רגל היא, וכתבו התוס' בד"ה שאין כו' מתוך פירש"י משמע דפשיטא ליה דקטע חולץ, אבל אינו נ"ל דהא בירושלמי מפרש דהאי דקתני במתני' מן הארכובה ולמטה חליצתו כשירה היינו בקושר רצועות הסנדל מן ארכובה ולמטה, לפ"ז מאי דקתני במתניתין מן ארכובה ולמעלה חליצתו פסולה היינו בקושר רצועות הסנדל למעלה מן ארכובה דפסולה משום דלא מיקרי מעל רגלו, וע"פ זה פסק הרמ"א באה"ע סי' קס"ט סעיף ל"ה, ועל כן לא יהיה המנעל ארוך עד למעלה מן הארכובה ע"ש, וכן כתב הב"ש ס"ק [ל"א]. ולפ"ז חזינן דאם המנעל מעט מזעיר הוץ לארכובה שוב לא מקיים מעל רגלו, והכא נמי כיון שיוצא מג' אצבעות שוב לא מקיים על כנפי אף דעיקר ורובא הוא על הכנף כמו גבי חליצה הנ"ל.

כ"י יוסי כמבואר בפכ"ג מהלכות כלים (ה"ט), עיין בתוס' יו"ט פכ"ז מהל' כלים משנה יו"ד, ולהכי הוצרך לתפוס דנטמא מחמת פרישתן מאבר בעוד שלא הבדיל לגמרי, ואז לא קשה [דהא] שבע ליה טומאה, וא"כ שפיר אמרינן א"צ הכשר משום דהוא מטמא טומאה חמורה בעודו במחובר, ולא שייך הסברא דמעשה עץ שימש. ואין זה סתירה להרמב"ם מהש"ס בהא, דלהש"ס מחשיב לטומאת אוכלין חמורה ולהרמב"ם טומאת אבר מן החי חמורה, זה אינו דהרי לכל אחד יש צד חמור, דלאבר מן החי צד חמור מצד שהוא עצמו טומאה חמורה יותר מטומאת אוכלין, ויש לטומאת אוכלין צד חמור הואיל וראוי להצטרף לפחות מכביצה אוכלין. ולפ"ז לענין דלא נימא שבע ליה טומאה שפיר אמרינן כיון דיש צד חמור מצי חייל אטומאה הקודמת, וכן מבואר להדיא בתוס' (מנהות) פרק הקומץ דף כ"ד ע"ב (בד"ה כי נגע) וז"ל דאיכא נמי חומרא בטומאת אוכלין, ואע"פ כן לרכוב אתרי ריכשא למחשיב חמור וקל לא מצית אמרת, ולהכי שייך הסברא דמעשה עץ שימש דלבעי הכשר, אבל באמת היכא דלא קשה משבע ליה טומאה שפיר תפסינן דטומאת אבר חשובה חמורה נגד טומאת אוכלין מצד שהוא טומאה חמורה מצד עצמו ולהכי לא בעי הכשר, ואתי שפיר הכל על נכון, הן פסקא של הרמב"ם ואין מתנגד להש"ס.

אך

זאת ראיתי דברי תימא ברש"י במסכת בכורות דף יו"ד (ע"א) גבי מה דמיייתי י"ג דברים האמורים בנבילת עוף טהור, וזהו אחת מהן צריכה מחשבה וא"צ הכשר, ופרש"י בד"ה צריכה מחשבה לטמא טומאת אוכלין אם נגע בשרץ דאם תגע אח"כ באוכלין כשרין מטמא כו' ע"ש. והוא תמוה דהרי כיון דחישב א"צ לא הכשר מים ולא הכשר שרץ כמבואר בסוגיא דהעור והרוטב בתוס' (חולין קטז, א בד"ה למה לי), ומבואר להדיא בנדה דף נ"א (ע"א), ורש"י בעצמו כתב כך בנדה דף נ' ע"ב [בד"ה טמא]²⁶ כדיליף לקמן בשמעתין כל שסופו לטמא טומאה חמורה א"צ הכשר לא שום הכשר ירידת טומאה לא הכשר מים ולא הכשר שרץ ע"ש, באמת אם היה רש"י כותב כן על נבלת בהמה שפיר מצינו למימר דכוונתו לפי מה דמקשה בכריתות דף כ"א (פ"א) היא גופה טומאה היא, ומשני שחפוהו בכצק, ובוה שפיר בעינן לרש"י שתגע בשרץ כיון דהכצק היה פחות מכביצה, ולא סובר מטמאה ומצטרף כמ"ש תוס' בב"ק דף ע"ז (ע"א בד"ה פרה) שהבאתי לעיל, אבל בנבילת עוף טהור דאין לו טומאה רק בבית הבליעה א"צ לחפוהו בכצק, א"כ דברי רש"י תמוהים הם וצ"ע. אחר זה ראיתי בכסף משנה פ"ג מהלכות שאר אבות הטומאה הלכה ג' שכתב דדעת הראב"ד דלפי סוגיא

26. ומה שהיה כותב "בד"ה א"צ הכשר" הוא טעות. 1. ואינו מובן למה מציין רבינו לדברי הב"ש, הא הב"ש קאמר דאם יכול ללכת אפילו בלי הקשרים שלמעלה הרי זה כשר, וצ"ע.

טומאה מאכילה. ואין הלכה כרבי יוסי: יא בריא
 וצורך מלאה גרסינן. בגד המוטל באשפות בטל ליה
 ממורת בגד אלא אם כן אית זביה תרתי שיהא צריח
 וחוק ורואי לנרור בו רובע קב מלח. אבל הנמלא צביח
 הואיל ואינו מושלך באשפה. עדיין
 השב הוא, וצדד גרודא סגוי, או
 צריח אף על פי שאינו נזרר מלח
 או נזרר מלח אף על פי שאינו

טומאה לטומאה ציה הסתרים [אינו] מטמא. והשתא קשיא
 לי טובא אדפסק הר"ב הכא ונמשנה לעיל דאין הלכה
 כר"י וכן הרמב"ם לעיל כגז ואין הלכה כר"י ונמשנתו זו
 ג"כ במקנה ספרים צפי' הרמב"ם ואין הלכה כר' יוסי.
 אבל בתנורו פ"ג מהלכות כלים
 [הלכה טו.] פסק בהא דמתניתין
 לעיל ודעה בתרומתו כר' יוסי.
 והוא נכון אע"פ שהכ"מ הוא ליה
 לכתוב צדד דלח פסק

ציונים
 יא שלשה מ"י שם
 פ"ג ה"ג
 תוספות חדשים
 [ת"י ד"ה א"ר] כ"ו
 ה"ג כשנזרר חוט
 אחר כ"ו ל"ג מי דמי
 כשלא תהא בגד גדול הוא
 עדיין טמא מדם ונגד
 קטן הפורס ממנו נוגע בו
 כשנת פריסו חסם עמא
 מנע מדם. אלו ג' על ג'
 כשנזרר חוט אחר ממנו
 ה"ד נמשע שיערו ואינו
 טמא מדם כלל ויחזק
 י"ב ל"ד מנע מדם לכן
 דברי הכ"מ ח"י ל"ג גם
 ה"ג בעל המטה למך
 פ"ג ה"ה כגז שאינו
 מנע דברי הח"י אלו

כח"ק. אולי סמך על המבין. אבל מ"מ קשיא לי הא דמתניתין ו דהיהו פסקה ג"כ הרמב"ם טעם [הלכה ו] והאמרי הא
 אחיה כרבי מאיר (בדכחצתי) * לעיל שם. ולכן י"ל להרמב"ם דמתניתין ו' לאו מטעמא דכתבו הר"ב ור"ג דכר"מ אחיה
 אלא מטעמא דהיהו מאירי שכשם שאם פירש שלם על שלם מנגד גדול או אפטר לנמשל שלא יגע ולכך טמא מגע מדם.
 ה"ג כשנזרר חוט או משל שלמה על שלמה א"א לנמשל שלא יגע בעורו ומושו מן ההמוס משא"כ נחלק דמתני' דהכא
 דליתו נוגע כלל לדכרעה הממלק קודע ומושך זה לבאן וזה לבאן: יא וצורך מלאה. ולא תקרע צעה שיעורו בו
 המלח ויהדקו אותו כמו [שיקרה] כנגד [הכלוין]. הרמב"ם [ומ"מ הר"ב צריח וחוק ורואי כו.] אפרש לקמן בס"ד: [

כח"ק. אולי סמך על המבין. אבל מ"מ קשיא לי הא דמתניתין ו דהיהו פסקה ג"כ הרמב"ם טעם [הלכה ו] והאמרי הא
 אחיה כרבי מאיר (בדכחצתי) * לעיל שם. ולכן י"ל להרמב"ם דמתניתין ו' לאו מטעמא דכתבו הר"ב ור"ג דכר"מ אחיה
 אלא מטעמא דהיהו מאירי שכשם שאם פירש שלם על שלם מנגד גדול או אפטר לנמשל שלא יגע ולכך טמא מגע מדם.
 ה"ג כשנזרר חוט או משל שלמה על שלמה א"א לנמשל שלא יגע בעורו ומושו מן ההמוס משא"כ נחלק דמתני' דהכא
 דליתו נוגע כלל לדכרעה הממלק קודע ומושך זה לבאן וזה לבאן: יא וצורך מלאה. ולא תקרע צעה שיעורו בו
 המלח ויהדקו אותו כמו [שיקרה] כנגד [הכלוין]. הרמב"ם [ומ"מ הר"ב צריח וחוק ורואי כו.] אפרש לקמן בס"ד: [

ציונים
 יא שלשה מ"י שם
 פ"ג ה"ג
 תוספות חדשים
 [ת"י ד"ה א"ר] כ"ו
 ה"ג כשנזרר חוט
 אחר כ"ו ל"ג מי דמי
 כשלא תהא בגד גדול הוא
 עדיין טמא מדם ונגד
 קטן הפורס ממנו נוגע בו
 כשנת פריסו חסם עמא
 מנע מדם. אלו ג' על ג'
 כשנזרר חוט אחר ממנו
 ה"ד נמשע שיערו ואינו
 טמא מדם כלל ויחזק
 י"ב ל"ד מנע מדם לכן
 דברי הכ"מ ח"י ל"ג גם
 ה"ג בעל המטה למך
 פ"ג ה"ה כגז שאינו
 מנע דברי הח"י אלו

יא אמר כי כאשר נמצאת התיבה מבגד באשפה יהיה בה
 שלשה על שלשה אם היתה שלימה והיה בה מן הכח מה
 שאפשר לעזור בה מלח ולא תקרע בעת שיעורו בה המלח
 ויהדקו אותו כמו שיעשר כנגד השלם הנה הוא הטמא במדרס

פירוש המשניות להרמב"ם
 לפי שהיא חשובה אולם אם היתה בבית הגה לא יצטרך בה
 אלא אחד משני הדברים אם שתהיה בריאה אע"פ שאינה חזקה
 או ראויה לעזר בה אע"פ שאינה בריאה חזרו ענין אמרו
 בבית או בריא או צורך מלאה. לפי שאחר שלא השליכה

ראשון לציון
 [ת"י פ"ד] א"ר
 י"ב וכו' באיזה מדרס
 כו. דאדרבה הממלק
 קודע ומושך זה לבאן
 וזה לבאן. ועי' מ"ל
 פ"ק ל"ג מה"ל ל"ג דין
 ו' מ"מ על ט'

מלא אם יש לומר שיש בלום טומאה משוירת עליו ללא טמא מנע
 מדרס אלא שאם נגע בו הזב כגדלו ערוס כשדרס עליו או לאחר
 שדרס עליו והיו עליו שתי טומאות טומאת מדרס שהיא אב

מלאכת שלמה
 הטומאה וטומאת מגע שהיא ראשונה ואינה אלא לטמא חולקין
 ומשקין וחלקן טהור מטומאת מדרס ואינו אב הטומאה עוד אבל
 טמא מגע הוא כל זמן שלא טבל ונפחת משלם אצבעות עכ"ל ז"ל.

תוספות אנשי שם
 [ת"י ד"ה ח"י ד"ה
 א"ר ר"ב י"ב כ"ו
 דברי הח"י ש"ע
 כו. ולמדי יוסלס דברי
 הח"י להמקום וה"ט
 ד"ל דהו' האינו לא טמא
 מהנגד רק כדקן משיב
 לאיזה ועוד מ"ל להי"ט
 דהנגד אינו מתמשש
 משיעורו בעת ההמשש
 עד שיטל מן הנגד לגמרי
 וא"כ יש לנגד זה דין
 גמ"ג שלום גם כזמן
 המתקן הח"י מתקן
 ליתקן והמתקן נראה
 טיולת ע"פ ש' במקום
 המעשיות מתקן ליתקן
 א"ן שם דין בית הכתוב
 אכנס מה ששים הח"י
 משא"כ נחלק כו' ה"ס
 דברים בלתי מנויים אלא
 גם כנגד' שחלק הכנז
 גדול לאחר קן וא"כ
 טומאת התקן הא"ן תמא
 ח"י טומא הח"י כשנזרר
 על הח"י לא כמו שדקן
 הא"י. אלא ל"ג כק"ס
 ראשית דבריו ש"ב לא
 נזקק ל"ס דבריו ה"ו
 דבאמת גם כו' א"א
 לנמשל אלא דנגד' שחלק
 אף שחלק דנגע באמת
 כק"ס הפירוש חלק זה ס"ה
 ע"כ' כנז השנייה מחולק
 נזרר ויחזקו השיעור
 אלא כנגד נזרר שחלק
 ונפיש חלק מתי עדיין
 כשאר חלק הנזרר ס"ה
 השיעור עד הנזרר חסם
 [גמ"ר ת"י ד"ה]

י ב"ן
 מדרס. והלכה כר' יוסי וי"ל דה"ל דה"ל. ויהיו נקדע מטלית שהיא
 נגמל' מנגד גדול. שם בהחזקה הגדולה הנשאלת כשיעור הראוי
 להשאר מדרס. מדה ר' יוסי דהטלית הקטן וטמא ע"פ' נגע
 מדרס. ונגע בתקן הגדול נשען בח"י. כשכנז אינו כו"ס' מלח.
 ורק כנתקן זה מזה נכח לא הישקין לנגיעתן וכו' נשען ויקרין
 [מסכת פ"ג מ"ח]. שם דמתעטל באשפה אינו חסוי לק"מ כלל עד

תפארת ישראל
 י ב"ן
 ישיבה בו מרחו. של חוטי הנגד יכו' צריח' וק"ס וס' המעלות
 נעלמו ע"י חוקן כדי לנרור בו מלח. ולא ישיבה ענין פלגה של נעף.
 ש"ע"ג שח"י צריח' א"פ' חוטי המעטקן מהר כשנזרר בו מלח.
 הא כרוח לנד לא מהני דמתעטל באשפה. ונגע"ג אצבעות צריח' ש
 שטולט באשפה שחמק"ע כלל [ומ"מ] כ"ג י"ל. א"כ הרמב"ם
 פ"י מלח צריח ר"ל שטייה של חוק.

תוספות אנשי שם
 [ת"י ד"ה ח"י ד"ה
 א"ר ר"ב י"ב כ"ו
 דברי הח"י ש"ע
 כו. ולמדי יוסלס דברי
 הח"י להמקום וה"ט
 ד"ל דהו' האינו לא טמא
 מהנגד רק כדקן משיב
 לאיזה ועוד מ"ל להי"ט
 דהנגד אינו מתמשש
 משיעורו בעת ההמשש
 עד שיטל מן הנגד לגמרי
 וא"כ יש לנגד זה דין
 גמ"ג שלום גם כזמן
 המתקן הח"י מתקן
 ליתקן והמתקן נראה
 טיולת ע"פ ש' במקום
 המעשיות מתקן ליתקן
 א"ן שם דין בית הכתוב
 אכנס מה ששים הח"י
 משא"כ נחלק כו' ה"ס
 דברים בלתי מנויים אלא
 גם כנגד' שחלק הכנז
 גדול לאחר קן וא"כ
 טומאת התקן הא"ן תמא
 ח"י טומא הח"י כשנזרר
 על הח"י לא כמו שדקן
 הא"י. אלא ל"ג כק"ס
 ראשית דבריו ש"ב לא
 נזקק ל"ס דבריו ה"ו
 דבאמת גם כו' א"א
 לנמשל אלא דנגד' שחלק
 אף שחלק דנגע באמת
 כק"ס הפירוש חלק זה ס"ה
 ע"כ' כנז השנייה מחולק
 נזרר ויחזקו השיעור
 אלא כנגד נזרר שחלק
 ונפיש חלק מתי עדיין
 כשאר חלק הנזרר ס"ה
 השיעור עד הנזרר חסם
 [גמ"ר ת"י ד"ה]

יא שלשה ע"ש באשפות בריא וצורך מלאה. י"ל
 דמחלוקתא אין חילוק דלש"י צריח וצורך מלא טל הוא כשמושך
 באשפה דהא שיעור שלשה ע"ש אחר' דחסיב הוא דהו' לעי"ס
 ולעשירי ומהושלך באשפה חו"ל ליה חטובה ש"ן דרך א"ס לקח מן
 האשפה טלחי' להשמיטין. אלא כגז אש"י מושלך באשפה לא בטל
 לעולם וא"כ' שהח"י כתיב נכנת דף כ"ו בשלש ע"ש חסוי כנגד שלם
 הינו כשהוא מונע צביח דומה דנגד שלם אבל באשפה לא היו כנגד
 שלם ע"ש כגדו של א"כ' באשפה לא בטל כדומה כמקן כל הכלל דף
 קכ"ד דמקן אלא חטבה ורק גלו"מ' לאשפה ה"י דבעל וכו' מוקד'ה
 נתמיה חלחא דנגד שלם פשיטא דלא בטל באשפה וה"ט טעמא דגמ"ר
 נגלשה ע"ש כגדו וצורך מלא הואיל והסוב דומה כנגד שלם ואי
 משהרה לכו באשפה אחי לטהורי נחו כנגד שלם. ולכ"ז בשלם ע"ש
 שהשליכה לאשפה אמרין לקמן דשהרה נגלשה ח"י צריח וצורך מלא
 דשלם ע"ש ודאי לא מחולק כנגד שלם. וה"ט נמי דאמרין הכא א"ל
 וא"ל מחטובין להקל משום דיערק טומאתו הוא מדרסן גורס א"כ כגז
 שלם אלא אי הו' דמחלוקתא לא הו' מקולין. וא"ל חתה על הח"י כמקן
 כירה דף מ"ו שכתבו בפשיטות בשלם ע"ש א"כ' מוטל באשפה טמא
 דמדרסין משהנגד דקרא לא מלגז מדי' ע"כ וא"ך נגלש מהס משום
 גלו"מ דכמתקן שלם ע"ש שהשליכה באשפה טהור. ואפשר דכ"ל
 להח"י דוקא השליכה צריח טהור אבל מלאה באשפה לא בטלה וה"ט
 שכתבו מוטל באשפה אבל אכתי לא מתישב דא"כ מתי' ה"י דכתבו ח"י
 נטל באשפה וי' לא השליכה אלא טמא דמעת נגלה ה"י היא כמטלית
 נכנת ומתי' א"כ' וגם מ"מ הח"י דקרא לא מלגז לא ימתן דלגז שלם
 ע"ש כגז כדתי' אלא הח"י נראה ל"ס לנכות מה דהו' ונגדו עי"ס
 לגבי עשירי' לא חו' וכן השליכה לאשפה. וגם מה שכתבו ר"מ רח"ה
 שם דנגדו עי"ס א"כ' לעשירי' שחמקין בשלם ע"ש ח"י' לנמי לנמי כמות
 משלם נמי כמתקן פ"ה מ"ה כגדו עי"ס א"כ' ש"ן כגז שלם ע"ש
 שחמקין ע"כ כגז דהא ח"י' וה"ט לקמן פ"ה דחתי' חסם ע"ש
 א"ן כו' טומאה ואל דקתו א"כ' א"ן כגז שלם ע"ש הינו חטובה
 אחת שלימה אלא הנגד הוא מחטובות הרבה ש"ן כתי' מהן שלם וכן
 פ"י הר"ב. ודברי חתי' ג"ע. ובמקור פ"י ר"ה כדן כנגדו עי"ס לעי"ס

משנה אחרונה
 הינו כהדרס דוקא חסוי דחלי' כיוסר ע"כ חסמ' דה"ק כשהיו
 הע"י למדרס וכל ל"ד ע"י חזר ה"י הוא טעמא ציחוד דקראו אלא כה
 ל"ד עשור לא טמא כיון דלודי' לא חו' משתמא לא ציחוד ל"ה ויחיד
 דקראו לא מהני ל"י. וי"ע א"ן ח"ן כל"ס על"ן המעמל'ן אלא כשני
 חסמ' וה"ט מטהרין ל"ה כ"ד העשור ואל"ו לח"י דמפרש הר"י
 לעיל פ"ו מ"ו ל"ג' לנזקן משכנז ומשכנז עולה מרחות טומאתו כלל שני
 חסמ' דמ"ן שיעור ח"ל עמוד ונשעה מלכתו עכ"ל. מ"מ יתדו
 לנלכס' אחרת מזה' שני'ן אלא כה"ס ח"י משהרה והב"ה כל כה"ה דלא
 יתדו העשור לנלכס' אח"י טהור ואי יתדו לנלכס' ח"י' י"ד ע"י חזר
 טהור ומה חילוק בין ע"י לעשור. ובמתני' לקמן יש קלה כיוע לכברת
 ר"ה וכתבו מזה משא"ך: באשפות. פ"י כזמן שיתנחת באשפה אם
 דרס עליה הזב או נגע בה טמא חו' אינה מטמא. אבל אם הפיטה אח"י
 ל"ה מטמאה ככתולה כדקן לקמן גבי שלם ע"ש וכו"ש נגלשה ע"ש
 ובשמותא באשפה השמע דטהורה בין מדרסן בין ממת אלא
 שהרמב"ם בתנורו פ"ג ס"ב' אכברה ל"ה למדרס ולא ידעתי למה. ודעה
 ד"ל ככברת ר"ה שכתבו לעיל דלש"ס אשפה אינו נטמא אלא מדרס
 דחלי' ציחוד וק"ל השמע כן כדאמר ר"י באשפה אינו מטמא אלא
 מדרס ואי' טמא דח"ק אינו כלל הטומאה שם אינו צריח וצורך
 טהור מכל"ס ח"י פ"ג ר"י כהדמי בין צריח וצורך וכן כתיב צריח
 ויחא' לחימה דח"ק לא מטמא אלא מדרס ור"י לא פליג אלא כצריח
 דח"ק טהור מדרס' ור"י טמא וכו"י הרמב"ם ור"י. ודע דהשליכה
 לאשפה אינה מטמא אלא כגז אלא ע"י וק"ל חתי' כתיבסח"ה פ"ו
 השלוקן לאשפה עמא'ן והנראה הר"י לקמן ס"ה מ"ו. ומשמע לי
 השע"ס דכדבר חסוי כשהשליכה לאשפה אולה חטובות ונגיעה לא ח"י
 י"ל דכצריח וצורך מלא ח"י' שחמקין כמו הנגד דס"ד' כיון שס'
 גרועין לא מהני לכו צריח וצורך מלא ק"ל. ודליתו כפירוס הנוספת
 להא"ן מוטל'ה שכתב חסוי דה"ן שלם על שלם ששליכן לאשפה
 טהורין אלא שלם ע"ש ש"ס כה שיעור מדרס א"ן השליכה מטהרתה
 ויחא' דק"ן למת ולמדרס ולכ"ז כו' א"ת כתי' שיעור טומאה א"ן השליכה
 מטהרתה עכ"ל. ודבריו מפורס' הם הא גבי שלמה ע"ש נמי מן
 דהשליכה מטהרתה וי' דצריח וצורך מלא קאמר למה מ"ל לט טומאה

תוספות אנשי שם
 [ת"י ד"ה ח"י ד"ה
 א"ר ר"ב י"ב כ"ו
 דברי הח"י ש"ע
 כו. ולמדי יוסלס דברי
 הח"י להמקום וה"ט
 ד"ל דהו' האינו לא טמא
 מהנגד רק כדקן משיב
 לאיזה ועוד מ"ל להי"ט
 דהנגד אינו מתמשש
 משיעורו בעת ההמשש
 עד שיטל מן הנגד לגמרי
 וא"כ יש לנגד זה דין
 גמ"ג שלום גם כזמן
 המתקן הח"י מתקן
 ליתקן והמתקן נראה
 טיולת ע"פ ש' במקום
 המעשיות מתקן ליתקן
 א"ן שם דין בית הכתוב
 אכנס מה ששים הח"י
 משא"כ נחלק כו' ה"ס
 דברים בלתי מנויים אלא
 גם כנגד' שחלק הכנז
 גדול לאחר קן וא"כ
 טומאת התקן הא"ן תמא
 ח"י טומא הח"י כשנזרר
 על הח"י לא כמו שדקן
 הא"י. אלא ל"ג כק"ס
 ראשית דבריו ש"ב לא
 נזקק ל"ס דבריו ה"ו
 דבאמת גם כו' א"א
 לנמשל אלא דנגד' שחלק
 אף שחלק דנגע באמת
 כק"ס הפירוש חלק זה ס"ה
 ע"כ' כנז השנייה מחולק
 נזרר ויחזקו השיעור
 אלא כנגד נזרר שחלק
 ונפיש חלק מתי עדיין
 כשאר חלק הנזרר ס"ה
 השיעור עד הנזרר חסם
 [גמ"ר ת"י ד"ה]

ה"ו וחי' הרש"ש
 צ"ה אלא מחל' להפסד
 ק"ל אחר' ומפרדי